

ARTSEN ZONDER GRENZEN JAARRAPPORT 2017

omslag

CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK

Dr Johan Berg bekijkt de radiografie
van een patiënt buiten de kliniek van
Bangassou.

© BORJA RUIZ RODRIGUEZ/AZG

EDITO

Als organisatie die het tot haar taak gemaakt heeft om aanwezig te zijn in conflict- en rampgebieden, zijn we het gewoon in moeilijke omstandigheden te werken. Verhitte politieke debatten maken daar vaak deel uit. Als neutrale en a-politieke organisatie proberen we ons daar steeds buiten te houden, maar het is uiterst zorgwekkend hoe de toon van het debat over vluchtelingen in Europa in 2017 verhard is, tot tenslotte ook ngo's die mensenlevens op zee redden aangevallen werden.

Een publiek conflict met de Belgische Staatssecretaris voor Asiel en Migratie kon onder vier ogen worden bijgelegd, maar de campagne tegen Artsen Zonder Grenzen en andere ngo's is allerm minst gaan liggen. Met halve waarheden ("Artsen Zonder Grenzen pikt vluchtelingen op vlak voor de Libische kust!") en hele leugens ("Vluchtelingen redden creëert een aanzuigeffect!") wordt geprobeerd om een crisissfeer te creëren – die overigens niet door de cijfers wordt gerechtvaardigd – om ngo's de schuld van die crisis te geven, en zo de aandacht af te leiden van het echte probleem: het gebrek aan een coherent en humaan Europees vluchtelingenbeleid. Het is in dat licht dat we ook de vergeefse pogingen om ons te dwingen om een gedragscode te ondertekenen moeten zien.

Maar net zoals wij geen oplossing zijn voor dat probleem, zijn we er geen oorzaak van. Wij zijn slechts een symptoom, omdat we inspringen waar de Europese overheden nalaten dat te doen of falen. De logistieke en financiële steun die Europese landen bieden aan de Libische kustwacht of Libische milities, is evenmin een oplossing: ze verplaatst het lijden slechts van de zee naar het land. We documenteerden in 2017 de onmenselijke situatie in de gevangenenkampen in Libië, waar foltering, verkrachting, moord en slavenhandel schering en inslag zijn. Mensen in dit systeem vasthouden kan géén Europees vluchtelingenbeleid zijn.

Toch beslisten we in de zomer om de reddingsoperaties op de Middellandse Zee die gecoördineerd worden vanuit Brussel voorlopig stop te zetten (andere OCs deden wel nog verder), omdat het aantal oversteekpo-

gingen sterk gedaald was. De reden om te stoppen is dus zuiver operationeel; we buigen niet voor politieke druk, en houden de situatie overigens nauwlettend in de gaten. Mocht het aantal oversteekpogingen weer sterk stijgen, dan staan we klaar om

Dr. Bertrand Draguez
Voorzitter van de Raad van Bestuur van OCB en Artsen Zonder Grenzen-België

indien nodig opnieuw reddingsacties te organiseren.

Elders in Europa – Griekenland, Italië, Servië en ook België – zetten we onze hulpprojecten voor vluchtelingen overigens wel verder. En zolang we getuige blijven van de verschrikkingen die deze mensen hebben ondergaan en blijven ondergaan, ook als ze al in Europa zijn, zullen we onze stem blijven verheffen.

Conflictgebieden

Veel vluchtelingen komen uit gebieden waar wij ook al actief zijn, bij-

voorbeeld Irak. Artsen Zonder Grenzen speelde een belangrijke rol voor de slachtoffers die vielen bij de slag om Mosoel, waar Iraakse troepen er uiteindelijk in slaagden om de Islamitische Staat te verdrijven.

We hebben in en rond Mosul basisgezondheidszorg verleent aan mensen die door het geweld werden getroffen. We hebben verschillende noodhulpverleners in Oost- en West-Mosoel opgezet en vier ziekenhuizen beheerd die een reeks diensten aanboden, waaronder intensieve zorgen, chirurgie en een spoeddienst. Heel wat gezondheidswerkers werden zelf het slachtoffer van geweld of hebben familieleden, vrienden en collega's zien sterven of blessures oplopen met levenslange gevolgen. Onze Iraakse collega's, zowel medisch als niet-medisch personeel, hebben traumatische ervaringen opgelopen, vooral de artsen die rechtstreeks werden geconfronteerd met de gruwelen van het conflict. Ondanks de extreme ontberingen en diepe droefheid van het dagelijks leven in en rond de stad, was de veerkracht van onze medewerkers bewonderenswaardig.

Onze hulpverlening in Mosoel beschouwen we als een succesverhaal. Maar veel vaker is het erg moeilijk om hulp te bieden in conflictgebieden en ook dat werd nog maar eens bevestigd in 2017. In de Centraal-Afrikaanse Republiek laaide het geweld in maart weer sterk op. Het wordt steeds moeilijker om in het land te werken. De zuidelijke stad Bangassou moesten we verlaten door het etnische geweld; het dwong ons grondig na te denken over welke voorwaarden vervuld moeten zijn voor de situatie veilig genoeg achten om er opnieuw medewerkers naartoe te sturen. We blijven de enige organisatie die gratis kwalitatieve gezondheidszorg biedt in het land, hoewel de noden alleen maar groter zijn geworden.

Tegelijkertijd hadden we ernstige veiligheidsproblemen in Yei, in Zuid-Soedan, die aantonen hoe moeilijk het ook geworden is om humanitaire hulp te bieden in dit

land. En hetzelfde geldt voor Afghanistan, waar de algemene situatie erg volatiel bleef in 2017, waardoor wij onze hulpverlening niet kunnen ont-plooien zoals we dat eigenlijk zouden willen en moeten doen.

In Syrië weigert de regering in Damascus ons nog steeds toegang tot de gebieden die onder haar controle staan, ook al is daar soms nauwelijks gezondheidszorg beschikbaar. Heel wat medische infrastructuur in Syrië werd, al dan niet moedwillig, geraakt bij beschietingen en bombardementen, en het medische personeel is uitgeput.

Epidemieën

Onze hulpverlening aan vluchtelingen en oorlogsslachtoffers mag niet doen vergeten dat wij een medische organisatie zijn, en dat blijkt ook duidelijk uit bijvoorbeeld de interventies die we deden om epidemieën te helpen bestrijden.

De uit Myanmar gevluchte Rohingyas in Bangladesh werden getroffen door difterie, in oktober was er een long-pestepidemie in Madagascar, in Nigeria blijven vechten we lassa-koorts, en in Congo gingen we aan de slag om een nieuwe uitbraak van ebola in te dijken.

In zuidelijk Afrika zijn we dan weer een nieuwe weg ingeslagen met de behandeling van hiv/aids en tuberculose, door ons te focussen op de specifieke noden gelinkt aan de mortaliteit van deze ziektes. Tegelijk proberen we nieuwe pistes uit in andere landen waar hiv/aids en tuberculose minder voorkomen.

Gedecentraliseerde strategieën om de lokale gezondheidsinstellingen te ondersteunen hebben samenwerkingen met andere organisaties mogelijk gemaakt. Daardoor konden wij onze aandacht toespitsen op de patiënten die de grootste risico's lopen, en die aanpak begint vruchten af te werpen. Maar we zijn er nog lang niet, en we moeten goed in ons achterhoofd houden dat elke land, elke provincie, soms zelf elke stad waar we werken zijn eigen dynamiek kent en daarom ook zijn eigen aanpak nodig heeft.

De behandeling van tbc-patiënten met de combinatie van bedaquiline

en delenamid is een belangrijke stap vooruit. De resultaten zijn nog niet definitief, maar het lijkt erop dat de combinatie goed verdragen wordt, en dat is erg belangrijk nieuws in de strijd tegen resistente vormen van tbc, waar te weinig veilige en efficiënte geneesmiddelen voor bestonden.

Toch is ons tbc-pogamma voor de Donbass-regio in Oekraïne gewaigerd, wat we frustrerend en onbegrijpelijk vinden gezien de hoge noden. Hetzelfde scenario speelde zich af in de Pakistaanse regio Bajaur voor ons hepatitis C-programma, hoewel we in de Pakistaanse havenstad Karachi goede resultaten boekten met dergelijk programma.

Ook in Venezuela bevinden we ons in een moeilijk parket. We hebben er, met de nodige moeite, een malaria-programma kunnen opzetten. Maar gezien de politieke turbulentie is de toekomst van het programma en van zijn patiënten hoogst onzeker.

Dat is nu eenmaal ons werk. In moeilijke en onzekere situaties proberen we kwetsbaarste mensen, zij die het hardst medische hulp nodig hebben, zo goed mogelijk bij te staan. Dat is zelden eenvoudig, maar dat verwachten we ook niet. Met veel creativiteit en flexibiliteit blijven we naar oplossingen zoeken, hoe wanhopig de situatie ook kan lijken. Ook in dat opzicht zijn wij Artsen Zonder Grenzen.

AZG IN 2017, DAT BETEKENT:

2.443.418

VACCINDOSISSEN TOEGEDIEND

81.801

BEVALLINGEN BEGELEID,
WAARVAN 5.018 MET KEIZERSNEDE

312.802

MALARIAPATIËNTEN BEHANDELD

52.736

SESSIES GEESTELIJKE
GEZONDHEIDSZORG AANGEBODEN

24.169

CHIRURGISCHE INGREPEN
UITGEVOERD

4.907

SLACHTOFFERS VAN
SEKSUEEL GEWELD
VERZORGD

1.934

GEVALLEN VAN
MULTIRESISTENTE
TUBERCULOSE
GEDIAGNOSTICEERD EN
EEN BEHANDELING
GESTART

HOE ZIT ARTSEN ZONDER GRENZEN IN ELKAAR?

Artsen Zonder Grenzen organiseert haar hulpverlening via vijf Operationele Centra (OC). Zij verdelen het hulpverleningswerk onderling, en zijn samen actief in meer dan zestig landen.

Alle andere afdelingen van Artsen Zonder Grenzen, die meestal nationaal georganiseerd zijn, zijn verbonden met één van deze vijf OC. Deze afdelingen werven voor de OC medewerkers aan en ze zamelen fondsen in.

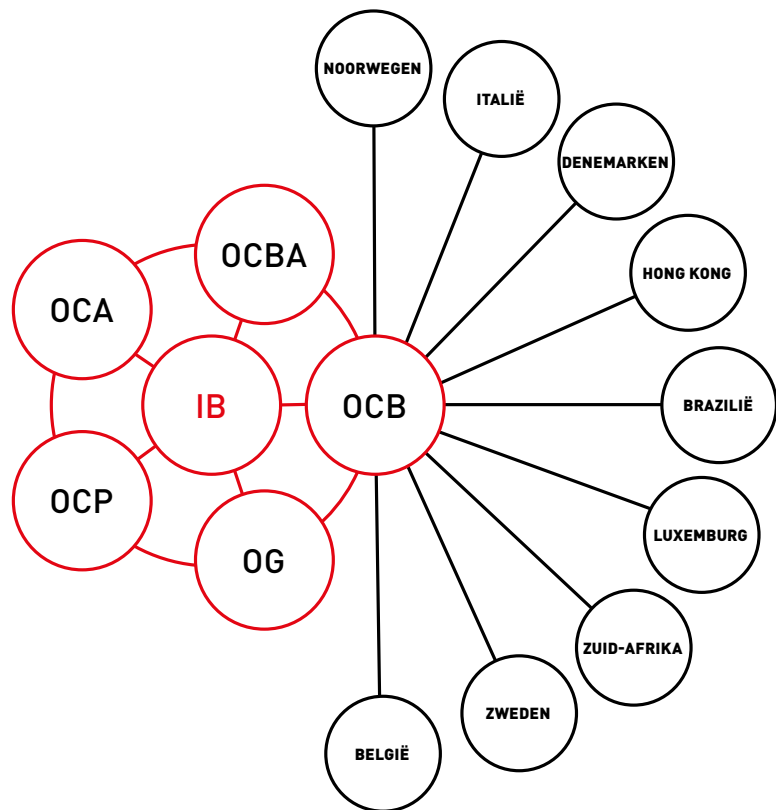
Alle OC, nationale afdelingen en het Internationaal Bureau waken er samen over dat Artsen Zonder Grenzen trouw blijft aan haar principes en haar mandaat.

Eén van die vijf operationele centra is dat van Brussel (OCB). Het is één van de grootste, met projecten in meer dan 30 landen. De andere OC zijn die van Amsterdam, Barcelona, Genève en Parijs.

OCB werkt nauw samen met de afdelingen van Artsen Zonder Grenzen in de volgende landen:

- België
- Brazilië
- Denemarken
- Hongkong
- Italië
- Luxemburg
- Noorwegen
- Zuid-Afrika
- Zweden

Dit rapport behandelt de activiteiten van OCB en de Belgische afdeling.

DE CIJFERS VAN AZG IN 2017

Hieronder vindt u de geconsolideerde rekeningen van alle afdelingen van de OCB-groep.

Inkomsten OCB

In totaal bedroegen de financiële middelen in 2017 €468 miljoen. De belangrijkste private inkomstenbronnen van OCB in 2017 waren Zweden met €64,0 mln., gevolgd door Italië met €57,9 mln., Hongkong met €53,3 mln., Brazilië met €51,2 mln., Noorwegen met €41,8 en België met €41,1 mln.

Uitgaven OCB

In 2017 zagen we een stijging van de uitgaven (van €402 tot €467 miljoen) ten gevolge van de uitbreiding van onze sociale missie, die goed is voor €392 miljoen. De toename van de andere uitgaven is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de stijging van de daarmee verbonden uitgaven.

Volgens onze eigen internationale criteria moeten de uitgaven die worden gedaan in het kader van de sociale missie voor alle posten meer bedragen dan 80% van de totale uitgaven en andere kosten, inclusief administratieve kosten, die lager moeten zijn dan 20%. In 2017 blijft deze verhouding met 83,9% ruim boven het streefdoel.

Bestuur en transparantie

AZG is dank verschuldigd voor het vertrouwen van haar donateurs. Daarom worden onze wettelijke jaarrekeningen gecontroleerd door het auditkantoor DGST en worden onze geconsolideerde internationale jaarrekeningen gecontroleerd door KPMG, in samenwerking met EY. Van haar kant versterkt de financiële afdeling van OCB de getroffen maatregelen, met name op het gebied van managementcontrole, interne controle, interne audit en risicobeheer, om maximale transparantie en controle te garanderen in het beheer van de donorgelden. AZG houdt zich ook aan de ethische code die werd ontwikkeld door de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF).

Inkomsten OCB	%
Private schenkingen	99
- Private schenkingen OCB-partnersecties	72
- Private schenkingen niet-OCB secties	17
- Private schenkingen België	10
Andere inkomsten	0,5
Overheidsfinanciering	0,5

Uitgaven OCB	%
Sociale missie	84
- Uitgaven hulpprojecten	73
- Ondersteuning hulpprojecten	11
Fondsenwerving	12
Beheer en administratie	3
Andere uitgaven	1

Voor meer informatie over onze jaarrekening en de gedetailleerde resultaten van onze juridische entiteit die in België is geregistreerd en er haar activiteiten uitoefent, AZG België NPO, kunt u onze volledige jaarrekening downloaden op onze website:

WWW.MSF-AZG.BE/NL/WAT-DOEN-WIJ-MET-JOUW-GELD

INHOUD

EDITO 3

AZG IN 2017 5

DE CIJFERS VAN AZG IN 2017 6

HOE ZIT ARTSEN ZONDER GRENZEN IN MEKAAR? 7

WAAR WERKT ARTSEN ZONDER GRENZEN? 10

HAÏTI 14 - VENEZUELA 14 - ZWEDEN 15 - BELGIË 15 - OEKRAÏNE 15 - ITALIË 18 - SERVIË 19 - GRIEKENLAND 19 - ZOEK- EN REDDINGSOPERATIES IN DE MIDDELLANDSE ZEE 22 - EGYPT 23 - GUINEE 23 - MAURITANIË 26 - SIERRA LEONE 26 - NIGERIA 26 - CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK 27 - BURUNDI 27 - DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO 30 - ZUID-SOEDAN 31 - KENIA 34 - MALAWI 34 - MOZAMBIQUE 35 - ZIMBABWE 35 - ZUID-AFRIKA 38 - MADAGASKAR 39 - LIBANON 42 - SYRIË 43 - IRAK 46 - AFGHANISTAN 47 - PAKISTAN 50 - INDIA 50 - CAMBODJA 51 - BANGLADESH 54

ESPACE BRUNO CORBÉ, EEN INNOVATIECENTRUM IN HET HART VAN BRUSSEL 56

ONZE AANKOOPCENTRALE IN NEDER-OVER-HEEMBEEK: MSF SUPPLY 57

ONZE MEDEWERKERS: HET KLOPPEND HART VAN AZG 60

ONZE PRINCIPES 62

ONZE CONTACTGEVENS IN BRUSSEL 63

LEGENDE

	<i>natuurramp</i>		<i>pest</i>
	<i>chirurgie</i>		<i>vluchtelingen</i>
	<i>cholera</i>		<i>geestelijke gezondheidszorg</i>
	<i>gewapend conflict</i>		<i>zorg voor moeders en kinderen</i>
	<i>ebola</i>		<i>tuberculose</i>
	<i>hepatitis C</i>		<i>vaccinatie</i>
	<i>malaria</i>		<i>hiv/aids</i>
	<i>ondervoeding</i>		<i>seksueel geweld</i>

WAAR WERKT ARTSEN ZONDER GRENZEN?

■ landen waar OCB actief is

HAÏTI P14

VENEZUELA P14

MAURITANIË P26

GUINEE P23

SIERRA LEONE P26

NIGERIA P26

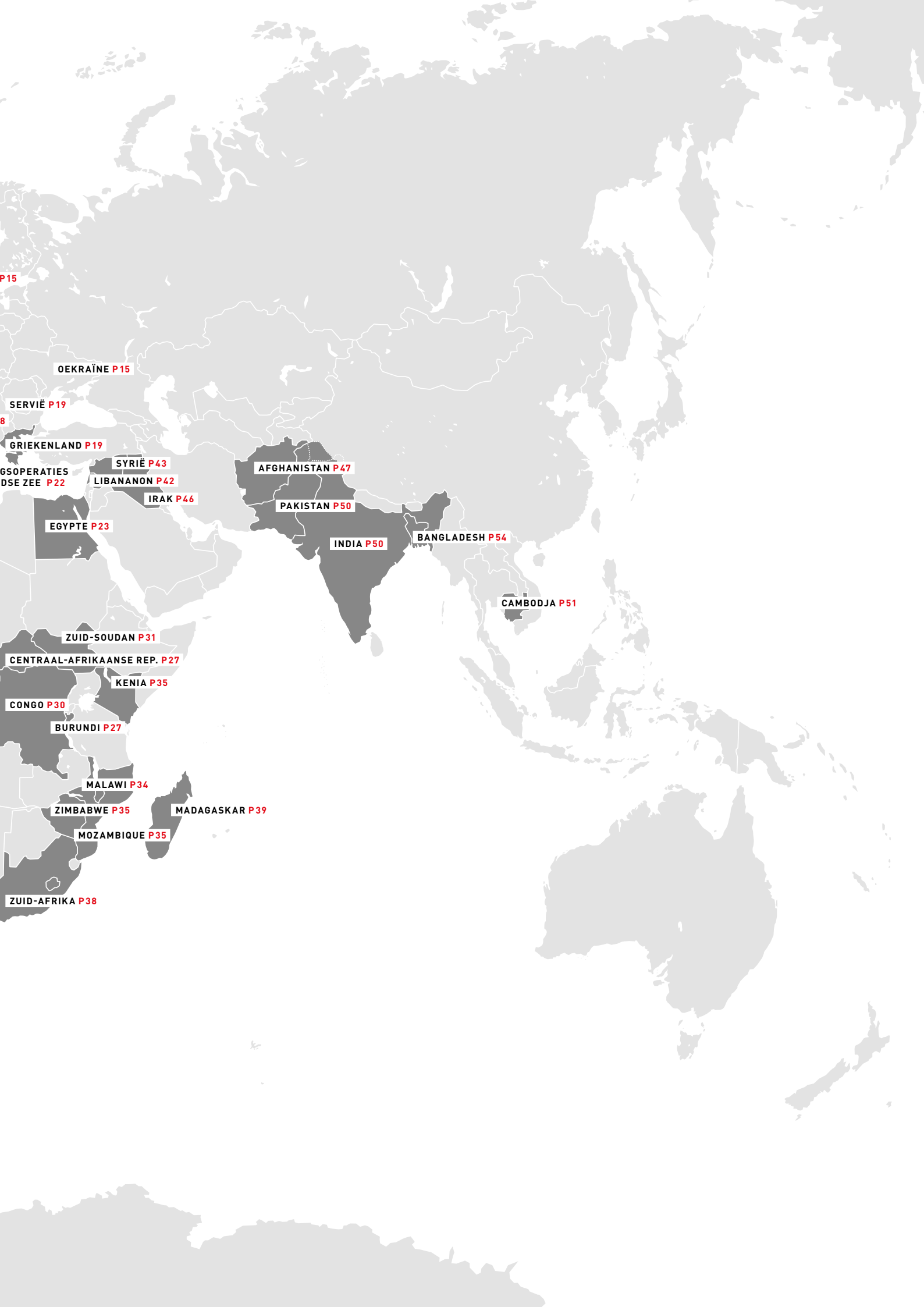
BELGIË P15

ITALIË P1

ZWEDEN

ZOEK- EN REDDING
IN DE MIDDELLANDE ZEE

P15

OEKRAÏNE P15

SERVIË P19

GRIEKENLAND P19

OSOPERATIES
DSE ZEE P22

SYRIË P43

LIBANANON P42

IRAK P46

EGYPT E P23

AFGHANISTAN P47

PAKISTAN P50

INDIA P50

BANGLADESH P54

CAMBODJA P51

ZUID-SOUDAN P31

CENTRAAL-AFRIKAANSE REP. P27

KENIA P35

CONGO P30

BURUNDI P27

MALAWI P34

ZIMBABWE P35

MADAGASKAR P39

MOZAMBIQUE P35

ZUID-AFRIKA P38

BELGIË

AZG psycholoog Xavier voert een gesprek met Mohammad uit Afghanistan. Ze bevinden zich in de 'Humanitaire Hub' in Brussel waar AZG geestelijke gezondheidszorg verstrekt.

© BRUNO DE COCK/AZG

HAÏTI

BUDGET IN €	17.186.630
INTERNAT. PERSONEEL	31
LOKAAL PERSONEEL	971

In Haïti kunnen de meeste burgers geen degelijke medische zorg betalen. Naast spoedinterventies biedt Artsen Zonder Grenzen er een brede waaier van gratis gespecialiseerde medische zorgen.

Behandeling van trauma's

Het centrum voor traumatologie van Tabarre neemt de volledige behandeling van slachtoffers van verkeersongevallen en van schietincidenten voor zijn rekening, inclusief chirurgie en fysiotherapie. In 2017 werden 6.539 chirurgische ingrepen uitgevoerd.

De drie voorzieningen zijn opgetrokken na de verwoestende aardbeving van 2010. Ze zijn ingericht in containers die eigenlijk voor tijdelijk gebruik waren. Tabarre moet normaal midden 2019 de deuren sluiten. Er zijn de afgelopen jaren inspanningen gedaan om het aanbod van gespecialiseerde zorgen op Haïti te verbeteren door lokaal medisch personeel op te leiden in relevante medische specialismen.

Eerstelijnszorgen in de sloppenwijk van Martissant

In Martissant, de tweede grootste sloppenwijk van het land, heeft Artsen Zonder Grenzen een spoedcentrum dat de klok rond open is. In 2017 deed het team 35.800 ambulante raadplegingen en nam het meer dan 2.000 patiënten op. In deze sloppenwijk heeft Artsen Zonder Grenzen ook waterbevoorrading en sanitair georganiseerd om cholera te bestrijden en Aedesmuggen, dragers van het zika- en het chikungunyavirus, te verdelgen.

Spoedinterventies voor ziekten

Artsen Zonder Grenzen verzorgt cholera-patiënten in Martissant en in het traumatologisch centrum. We ondersteunen ook het ministerie van Volksgezondheid bij de epidemiologische monitoring. Na de doortocht van orkaan Matthew nam een team ook deel aan de tweede vaccinatiecampagne tegen cholera in Port-à-Piment.

Port-à-Piment

Port-à-Piment is het recentste project van Artsen Zonder Grenzen. Het ligt in het westen van het eiland, in een gebied dat zwaar getroffen werd door de orkaan. Artsen Zonder Grenzen ondersteunt er het lokaal gezondheidscentrum. We houden ons in de eerste plaats bezig met moederzorg. Het aantal geboorten in dit centrum is verviervoudigd sinds de komst van het team.

VENEZUELA

BUDGET IN €	3.155.889
INTERNAT. PERSONEEL	12
LOKAAL PERSONEEL	44

De inwoners van Venezuela gaan nog steeds gebukt onder de sociale gevolgen van de politieke en economische crisis.

Sinds 2017 biedt Artsen Zonder Grenzen medische en geestelijke gezondheidszorg aan jongeren en aan slachtoffers van seksueel geweld in vier openbare ziekenhuizen van Maracaibo, de op één na grootste stad van het land. Die zorg omvat prenatale en postnatale controles, contraceptie, spoedbevallingen en psychologische bijstand, individueel of in groep. De gezondheidspromotoren van Artsen Zonder Grenzen gaan ook op bezoek in scholen, sportcentra en jongerenclubs om er te spreken over seksuele en reproductieve gezondheid.

In Sifontes, een mijngebied dicht bij de Braziliaanse grens, verleent Artsen Zonder Grenzen zijn samenwerking aan het nationaal programma ter bestrijding van malaria door de ziekte op te sporen, te behandelen en te voorkomen.

Bijstand tijdens demonstraties

Tijdens demonstraties in de eerste helft van het jaar vielen ruim 100 doden en duizenden gewonden. Artsen Zonder Grenzen heeft hulp geboden in de ziekenhuizen van vijf steden, onder meer in Caracas, en medisch materiaal geleverd, psychologische bijstand verleend en technische ondersteuning gegeven. Zo heeft het personeel geleerd hoe het met grote aantallen gewonden moet omgaan.

ZWEDEN

BUDGET IN €	565.180
INTERNAT. PERSONEEL	0
LOKAAL PERSONEEL	7

In augustus heeft Artsen Zonder Grenzen zijn hulpproject voor asielaanvragers in de Zweedse provincie Västra Götaland afgesloten.

Artsen Zonder Grenzen heeft er psychosociale ondersteuning verleend, onder andere screenings van de geestelijke gezondheidstoestand met individuele gesprekken, groeps sessies en psycho-educatie in vier asielcentra voor volwassenen en zes centra voor niet-begeleide minderjarigen in de steden Götene, Lidköping en Mariestad.

Het team heeft er algemene gezondheidsinformatie verstrekt en recreatieve en sociale activiteiten georganiseerd om het sociale netwerk van de asielzoekers te versterken. Mensen met ernstige mentale problemen of fysieke pathologieën werden doorverwezen naar de eerstelijnszorg of naar gespecialiseerde zorg. In totaal heeft Artsen Zonder Grenzen 219 screenings op het vlak van geestelijke gezondheid uitgevoerd, 460 opvolgings sessies gegeven en via groeps sessies bijstand verleend aan 1.300 mensen.

Bovendien hebben ongeveer 650 asielzoekers psychologische noodhulp gekregen. De meeste patiënten die van deze diensten gebruikmaakten, kwamen uit landen in oorlog, zoals Afghanistan, Syrië en Irak.

BELGIË

BUDGET IN €	628.721
INTERNAT. PERSONEEL	0
LOKAAL PERSONEEL	8

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen in België migranten en vluchtelingen geholpen.

Artsen Zonder Grenzen gaf psychosociale begeleiding aan migranten en vluchtelingen in drie opvangcentra en in verschillende individuele opvangprojecten in Charleroi en Roeselare. Het team spoorde psychische problemen op, deed aan counseling en psycho-educatie, gaf culturele briefings en organiseerde activiteiten voor ontmoeting en ontspanning. Mensen met mogelijk ernstige psychische problemen werden doorverwezen naar gespecialiseerde diensten. Het team deed 525 individuele raadplegingen geestelijke gezondheid en bereikte 446 mensen via groepsactiviteiten.

In september begon Artsen Zonder Grenzen in een project vlakbij het Maximiliaanpark in Brussel met psychologische ondersteuning voor migranten en vluchtelingen op doorreis. Deze sessies passen in een brede waaier aan diensten voor deze kwetsbare mensen door zeven organisaties, waaronder Artsen Zonder Grenzen. In deze 'humanitaire hub' kunnen migranten en vluchtelingen ook terecht voor medische zorgen, contacten met familie en juridisch advies. Tijdens de eerste drie maanden van dit project begeleidde de psycholoog van Artsen Zonder Grenzen 140 mensen, vooral Soedanezen, Ethiopiërs en Eritreeërs.

OEKRAÏNE

BUDGET IN €	1.458.723
INTERNAT. PERSONEEL	5
LOKAAL PERSONEEL	62

Het conflict in het oosten van Oekraïne is zijn derde jaar ingegaan. Burgers in de buurt van de frontlines hebben weinig toegang tot medische zorgen; de medische dienstverlening is er verstoord en er is veel schade aan gezondheidsvoorzieningen.

Eind november heeft Artsen Zonder Grenzen de behandeling van patiënten met resistente tbc in de gevangissen van de districten Dnipropetrovsk en Donetsk overgedragen. Om de continuïteit van de zorg te garanderen, is voor iedere patiënt een transferplan opgesteld. Patiënten kregen ook de geneesmiddelen mee voor hun behandeling. Artsen Zonder Grenzen start een nieuw programma in Jytomyr om patiënten met resistente tbc te behandelen.

**CENTRAAL-AFRIKAANSE
REPUBLIC**

Een moeder en kind verlaten de
kraamkliniek van Castor in Bangui.

© BORJA RUIZ RODRIGUEZ/AZG

ITALIË

BUDGET IN €	3.252.701
INTERNAT. PERSONEEL	0
LOKAAL PERSONEEL	45

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen zich in Italië vooral beziggehouden met geestelijke gezondheidszorg en gespecialiseerde zorg voor slachtoffers van geweld. We ondersteunden ook initiatieven van het middenveld voor migranten en vluchtelingen.

In 2017 schroefden de Europese en Italiaanse overheden hun inspanningen om de stroom van migranten en vluchtelingen naar Europa koste wat kost in te dijken, nog op. Velen werden daardoor het slachtoffer van geweld en willekeurige opsluiting in Libië. Ondanks deze cynische pogingen strandden 119.396 migranten en vluchtelingen op de Italiaanse kusten, vooral in Siciliaanse havens. Dat zijn er minder dan de vorige jaren, maar het Italiaanse opvangsysteem kan het niet meer bolwerken. De meeste migranten en vluchtelingen worden opgevangen in tijdelijke noodopvangcentra, maar meer dan 10.000 leven in geïmproviseerde kampen – hetzij omdat ze willen doorreizen naar andere bestemmingen in Europa, hetzij omdat ze het officiële systeem ze weigert.

Artsen Zonder Grenzen monitorde de humanitaire noden van de bewoners van geïmproviseerde kampen in het hele land. We stuurden vrijwilligers naar kraakpanden in Bari en Turijn om een vlottere toegang tot medische zorgen en andere dienstverlening te regelen voor deze bewoners.

Sicilië en de mediterrane havens

Voor het derde opeenvolgende jaar was Artsen Zonder Grenzen aan de slag in de ontschepingshavens en gaven we psychologische eerste hulp aan overlevenden van schipbreuken en traumatische reddingsacties. In 2017 vonden 21 operaties plaats, vooral in Sicilië, Calabrië en Campa- nië. In Trapani bood een team met een psycholoog en culturele bemiddelaars psychologische bijstand; er waren 1.232 individuele raadplegingen en 116 groepssessies. We ondersteunden lokale diensten in verschillende secundaire opvangcentra. Sinds juli 2016 heeft Artsen Zonder Grenzen er een psychotherapie- kliniek, in samenwerking met de lokale gezondheidsdiensten, om de zwaarste psychische problemen te behandelen. In Catania openden we in de zomer van 2017 een medisch centrum dat dag en nacht open is, voor asielzoekers die nog zorgen nodig hebben na hun ontslag uit het ziekenhuis. Dit centrum begeleidt hen tijdens de revalidatie. Het team bood ook psychologische hulp in de geïmproviseerde kampen voor seizoenarbeiders in het zuiden van Sicilië en verbeterde er de watervoorziening en het sanitair.

Rome

In Rome werkt Artsen Zonder Grenzen samen met lokale partners in een multidisciplinair revalidatiecentrum voor mensen die gefolterd zijn. De slachtoffers krijgen er medische en psychologische zorgen, fysiotherapie en sociale en juridische hulp. In 2017 begeleidde het team 56 nieuwe gevallen. Dit centrum behandelt patiënten uit bijna 20 landen; de meesten werden het slachtoffer van geweld en mishandeling tijdens hun tocht door Libië.

Noordelijke grenzen

Artsen Zonder Grenzen hielp de mensen die vastzitten aan de noordelijke grenzen van Italië. De teams bieden er medische en psychologische eerste hulp, en geven voedsel en noodzakelijke spullen. In Vintimille, bij de grens met Frankrijk, runt een team met culturele bemiddelaars en een vroedvrouw een kleine kliniek met lokale vrijwillige artsen. We boden ook psychologische eerste zorgen in het kamp van het Italiaanse Rode Kruis. In Como, bij de grens met Zwitserland, gaf een team counseling aan migranten op doortocht. We ondersteunden ook initiatieven van het middenveld door migranten op doortocht in Como, Vintimille en Gorizia, bij de grens met Slovenië, te voorzien van eten en andere noodzakelijke spullen.

SERVIË

BUDGET IN €	1.449.789
INTERNAT. PERSONEEL	5
LOKAAL PERSONEEL	40

Sinds 2014 biedt Artsen Zonder Grenzen medische en psychologische bijstand aan migranten en vluchtelingen die via Servië reizen of er vast zitten.

Hoewel de 'Balkanroute' sinds 2016 officieel gesloten is, blijven migranten langs die weg Servië binnenkomen op hun tocht naar andere landen in Europa. Begin 2017 zaten minstens 2.000 mensen vast in een verlaten gebouw in het centrum van Belgrado, zonder enige toegang tot zorg en in temperaturen die soms daalden tot onder -20°C. Artsen Zonder Grenzen heeft medische hulp geleverd en tenten opgezet om de kwetsbaarste personen tijdens de winter te huisvesten. In maart heeft Artsen Zonder Grenzen een kliniek geopend in het stadscentrum en er primaire medische en psychologische zorg verstrekt.

Degenen die intussen de grenzen proberen over te steken, zijn het slachtoffer van geweld en misbruik door de grenswachten van verschillende Europese landen, die door het gebruik van buitensporig geweld de migranten willen teruggedrijven. Artsen Zonder Grenzen heeft medische en psychologische zorg verleend aan die slachtoffers van geweld en klaagt die onmenselijke behandelingen aan. Een mobiel team heeft in 2017 alle dagen eerstelijnszorg verstrekt langs de grens met Hongarije en Kroatië.

Tussen januari en december heeft Artsen Zonder Grenzen consultaties vertrekt aan meer dan 22.800 mensen die in Servië geblokkeerd zitten en aan nieuwkomers op de vlucht voor een oorlog en op zoek naar een beter bestaan. De meesten waren tussen 16 en 25 jaar, maar er waren ook niet-begeleide minderjarigen bij en volledige gezinnen. De teams hebben buiten de twee grootste kampen rond Belgrado activiteiten op het vlak van geestelijke gezondheidszorg opgezet. In de kampen had men immers een onrustwekkende stijging van het aantal gevallen met angstsymptomen vastgesteld, o.a. posttraumatische stressstoornissen, vooral bij mensen die geen andere keuze hebben dan te wachten. Ze wachten af, in een sfeer van administratieve en juridische onzekerheid.

GRIEKENLAND

BUDGET IN €	3.380.009
INTERNAT. PERSONEEL	12
LOKAAL PERSONEEL	62

De hulpverlening van Artsen Zonder Grenzen op het Griekse vasteland en op de Griekse eilanden blijft gericht op migranten en vluchtelingen.

Artsen Zonder Grenzen biedt in Griekenland al sinds 1996 medische en humanitaire hulp aan migranten en vluchtelingen. Als gevolg van de toestroom van mensen die vanuit Turkije naar de Griekse kusten vluchten, hebben we besloten onze activiteiten in 2014 uit te breiden. Sinds het akkoord dat de EU en Turkije in maart 2016 hebben gesloten, zitten veel vluchtelingen en asielzoekers vast op de Griekse eilanden in afwachting van een beslissing over hun asielaanvraag. De wachttijd is lang en intussen hebben ze slechts beperkte toegang tot zorg en bovendien vrezen ze naar Turkije te zullen worden teruggestuurd. Degenen die het Griekse vasteland bereiken, leven vaak in slechte omstandigheden terwijl ze wachten op hun vluchtelingenstatuut of hun overbrenging naar een kamp of appartement. Artsen Zonder Grenzen blijft medische diensten leveren in Athene, in andere delen op het Griekse vasteland en op de Griekse eilanden.

De Griekse eilanden

Op Lesbos leidt Artsen Zonder Grenzen sinds oktober 2016 een kliniek voor eerstelijnszorg, de behandeling van chronische ziekten, reproductieve gezondheidszorg en ondersteunende geestelijke gezondheidszorg. Sinds augustus 2017 focust het team voornamelijk op de behoeften van slachtoffers van marteling en seksueel geweld en mensen met ernstige mentale stoornissen. Artsen Zonder Grenzen heeft in november een

Lees verder op p. 20.

ITALIË

Van augustus tot november 2017 hebben 100 tot 150 asielzoekers geslapen in deze tunnel in het midden van de Italiaanse stad aan de grens met Slovenië.

© ALESSANDRO PENSO

nieuwe kliniek geopend tegenover het kamp van Moria om de zorgtoegang te verbeteren voor de jongeren onder de 16 jaar en de zwangere vrouwen die in het kamp in erbarmelijke omstandigheden leven.

Slachtoffers van marteling

In een centrum in het hart van Athene biedt Artsen Zonder Grenzen geïntegreerde zorg aan slachtoffers van marteling en andere vormen van geweld. Die kliniek wordt gerund in samenwerking met het Dagcentrum Babel en de Griekse raad voor Vluchtelingen, en hanteert een multidisciplinaire aanpak bestaande uit medische en psychologische zorg, fysiotherapie en sociale en juridische bijstand. In een derde centrum, dicht bij Victoria Square, heeft Artsen Zonder Grenzen tot december eerstelijnszorg en geestelijke bijstand verleend, en in het stedelijk ziekenhuis neemt Artsen Zonder Grenzen de culturele bemiddelingsservice voor zijn rekening.

Het Griekse vasteland

In de buurt van Thessaloniki heeft Artsen Zonder Grenzen tot in juli in meerdere kampen psychologische en psychiatrische zorg verstrekt, acties voor gezondheidspromotie gevoerd en de plaatselijke ziekenhuizen bijgestaan.

ZOEK- EN REDDINGSOPERATIES IN DE MIDDELLANDSE ZEE

BUDGET IN €	5.314.923
INTERNAT. PERSONEEL	11
LOKAAL PERSONEEL	6

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen haar zoek- en reddingsoperaties voortgezet voor vluchtelingen, asielzoekers en migranten die de oversteek van de Middellandse Zee wagen. De teams kregen af te rekenen met groeiende politieke en operationele uitdagingen.

Volgens de Internationale Organisatie voor Migratie verdronken minstens 2.835 mensen tijdens pogingen om via Libië de Middellandse zee over te steken naar Europa. Het VN-agentschap maakte ook bekend dat in 2017 ongeveer 120.000 mensen gered werden en in veiligheid werden gebracht in Italiaanse havens, het laagste aantal in vier jaar.

Voor sommigen is dit dalend aantal vertrekkenden vanuit Libië een succes omdat er minder mensen omkwamen op zee. De daling is echter het gevolg van akkoorden tussen Libië, Italië en de Europese Unie. Die passen in een strategie om de Libische kust te vergrendelen en vluchtelingen, asielzoekers en migranten “vast te houden” in een land waar geweld en uitbuiting schering en inslag zijn.

Met de steun van de EU dreef de Libische kustwacht haar activiteiten in internationale wateren nog op. Ze onderschepte er vluchtelingen en migranten en keerde met hen terug naar Libië. Dit wordt voorgesteld als “reddingsoperaties”. Maar zij brachten de migranten en vluchtelingen niet in veiligheid. Vaak gebruikte de Libische kustwacht intimidatie en geweld tegen onbewapende schepen van ngo's die zoek- en reddingsacties doen. In mei zag Artsen Zonder Grenzen hoe een schip van de Libische kustwacht in de lucht schoot toen ze een bootje in nood naderde. De kustwacht bracht zo de vluchtelingen en migranten aan boord nog meer in gevaar.

Weigering gedragscode

De Italiaanse en de Europese politieke klasse probeert de steun van het brede publiek voor de zoek- en reddingsoperaties te ondergraven. In deze vijandige omgeving worden ngo's beschuldigd van samenwerking en zelfs medeplichtigheid met mensenhandelaars. De gedragscode die het Italiaanse ministerie van Binnenlandse Zaken in 2017 voorstelde, past in een langlopende campagne om ngo's in diskrediet te brengen en ze tot zondebokken te maken. Maar de ngo's werken binnen een duidelijk juridisch kader en respecteren alle regels van het nationaal, internationaal en maritiem recht. Een reddingsboot werd in Italië aan de ketting gelegd in afwachting van een proces; een nationalistische vigilanegroep zette zelfs enkele weken een eigen boot in om de reddingsoperaties te dwarsbomen.

EGYPTE

BUDGET IN €	1.278.062
INTERNAT. PERSONEEL	7
LOKAAL PERSONEEL	86

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen haar activiteiten in Egypte nog opgevoerd om tegemoet te komen aan de noden van het groeiende aantal vluchtelingen en migranten die in dit land aankomen.

Volgens cijfers van UNHCR, het vluchtelingenagentschap van de VN, waren er in september 2017 in Egypte 211.104 vluchtelingen en asielaanvragers met 63 verschillende nationaliteiten. Velen waren op de vlucht voor conflicten en onveiligheid in landen zoals Syrië, Irak, Libië, Soedan, Somalië en Eritrea. Sommigen waren slachtoffer geweest van geweld en vervolging in hun land van afkomst of tijdens hun tocht, en hadden af te rekenen met psychologische problemen en fysieke handicaps. In Egypte hebben ze vaak moeite om toegang te krijgen tot medische zorg vanwege taalbarrières en administratieve hinderpalen, onbetaalbare honoraria en een gebrek aan adequate zorgvoorzieningen.

Sinds 2012 biedt het project van Artsen Zonder Grenzen in Caïro migranten en vluchtelingen gepersonaliseerde revalidatiezorg, bestaande uit medische en psychologische zorg, fysiotherapie en sociale bijstand.

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen meer dan 2.000 nieuwe patiënten verzorgd, bovenop de meer dan 1.500 die reeds aan het programma deelnamen. De teams hebben meer dan 20.000 consultaties verstrekt, waarvan ruim 4.200 voor medische zorg, 2.600 voor fysiotherapie, 9.100 voor psychologische hulp en 3.500 voor sociale bijstand.

Artsen Zonder Grenzen bespreekt met het Egyptische Rode Kruis een mogelijke samenwerking voor het leveren van medische zorg en noodhulp.

GUINEE

BUDGET IN €	7.727.172
INTERNAT. PERSONEEL	20
LOKAAL PERSONEEL	156

Artsen Zonder Grenzen zorgt voor een betere toegang tot de medische dienstverlening en werkt aan vernieuwende zorgmodellen voor dit land met zijn fragiele gezondheidssysteem, dat zo zwaar op de proef werd gesteld tijdens de ebola-epidemie van 2014-2016.

Artsen Zonder Grenzen werkt samen met het ministerie voor Volksgezondheid en heeft in 2017 steun geboden aan bijna 11.000 mensen met hiv/aids. Het project omvat screening, behandeling en opvolging, en gezondheidspromotiecampagnes in zes medische structuren in de hoofdstad Conakry. In het ziekenhuis van Donka ondersteunt Artsen Zonder Grenzen sinds december 2016 een eenheid voor gespecialiseerde zorg met 31 bedden voor mensen met aids. Malaria is de belangrijkste doodsoorzaak in Kouroussa, in het noordoosten van Guinee. In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen een nieuw project gelanceerd voor de ontwikkeling van gemeenschapsgerichte zorgmodellen. Die richten zich specifiek op kinderen jonger dan vijf jaar en zijn aangepast aan dit plattelandsgedebied. Het team verbetert de zorgtoegang door binnen de gemeenschap zorgverstrekkers op te leiden die eenvoudige vormen van ziekten zoals malaria, diarree en ondervoeding kunnen diagnosticeren en behandelen en die kunnen beoordelen welke gevallen naar andere structuren moeten worden doorverwezen.

Het project in Guinee behoudt zijn volle capaciteit voor noodinterventies, met name bij epidemieën en natuurrampen. In maart 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen het ministerie voor Volksgezondheid geholpen bij de bestrijding van een mazelenepidemie in vijf gemeenten in Conakry en meer dan 650.000 kinderen tussen zes maanden en tien jaar gevaccineerd.

Toch konden de teams van Artsen Zonder Grenzen op de zoek- en reddingsschepen in 2017 23 852 vluchtelingen en migranten redden en ze naar een veilige Italiaanse haven brengen. Er bereiken nu minder bootjes de internationale wateren. Artsen Zonder Grenzen besliste daarom in oktober om haar schip Prudence tijdelijk niet in te zetten.

De artsen van Artsen Zonder Grenzen behandelden mensen die verwondingen opliepen in Libië. Ze hoorden verhalen over geweld en mishandeling. Veel patiënten hadden ernstige huidinfecties of chemische brandwonden. Tijdens de wintermaanden zag het team veel gevallen van onderkoeling. Meer dan 10% van de geredde vrouwen was zwanger. Twee baby's kwamen veilig ter wereld op de boten van Artsen Zonder Grenzen. Ze heten Mercy en Christ. Het team viste ook 13 levenloze lichamen op uit het water.

MIDDELLANDSE ZEE

Een jongeman is gered door het AZG team van het reddingsschip Prudence. Hij bevond zich op een rubberboot met 128 andere personen. © ALBERT MASIAS/AZG

MAURITANIË

BUDGET IN €	4.973.213
INTERNAT. PERSONEEL	21
LOKAAL PERSONEEL	316

In Mauretanië biedt Artsen Zonder Grenzen medische zorg en psychologische hulp aan Malinese vluchtelingen en kwetsbare gastgemeenschappen.

In 2012 dwong het conflict in Mali duizenden mensen op de vlucht naar Mauretanië. Velen vestigden zich in het kamp van Mbera op de grens tussen beide landen. Er was een vredesakkoord in 2015, maar veel vluchtelingen hebben beslist om in het kamp te blijven wegens de onveiligheid in het noorden van Mali.

Volgens het VN-Vluchtelingenagentschap leefden eind 2017 52.000 mensen in dit kamp; meer dan 4.000 kwamen nog toe in de loop van het jaar.

Artsen Zonder Grenzen biedt spoedzorgen en basiszorgen aan vluchtelingen in het kamp en aan gastgemeenschappen in Bassikounou en Fassala, in de buurt van het kamp. In 2017 deden we meer dan 200.000 raadplegingen, onder andere voor perinatale zorgen, familieplanning, vroedkundige zorgen en neonatologie, chronische en infectieziekten en voeding. De teams deden 408 chirurgische ingrepen, waaronder keizersneden en orthopedische operaties. In 2017 begon Artsen Zonder Grenzen met psychologische hulp voor vluchtelingen in het kamp. Ze deed 721 psychologische consultaties.

Op het einde van het jaar bouwde Artsen Zonder Grenzen een vroedkundige eenheid in het gezondheidscentrum van Barkéol (regio van Assaba) en schonk ze het materiaal.

SIERRA LEONE

BUDGET IN €	865.981
INTERNAT. PERSONEEL	5
LOKAAL PERSONEEL	13

In Sierra Leone spant Artsen Zonder Grenzen zich in om het gezondheidssysteem na de ebola-epidemie weer op de rails te krijgen en om de kinder- en moedersterfte te verminderen.

In Kenema, in het oosten van Sierra Leone, biedt Artsen Zonder Grenzen hulp aan tien medische posten van de stamgebieden Gorama Mendé en Wandor. Het team steunt het patiëntendoorverwijzingssysteem en herstelt de water- en energievoorziening van alle medische instellingen. Dit district was een van de gebieden die het zwaarst door de ebola-epidemie werd getroffen: meer dan 200 zorgverleners zijn aan de ziekte gestorven. In oktober 2018 zal een nieuw universitair ziekenhuis worden geopend. Het zal zich vooral focussen op het terugdringen van de moeder- en kindersterfte en op het opleiden van nieuwe zorgverleners.

In augustus 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen deelgenomen aan de reddingsacties na de overstromingen en aardverschuivingen in Freetown door meer dan 3.000 mensen op drie plaatsen in de stad van drinkwater te voorzien. Het team heeft ook toezicht gehouden op het personeel van het ministerie van Volksgezondheid, acties gevoerd voor gezondheidspromotie en logistieke steun verleend tijdens een vaccinatiecampagne waarbij in de zones met een verhoogd risico in de hoofdstad ongeveer 120.000 mensen tegen cholera werden ingeënt.

NIGERIA

BUDGET IN €	5.540.527
INTERNAT. PERSONEEL	16
LOKAAL PERSONEEL	223

In 2017 was de prioriteit voor Artsen Zonder Grenzen in Nigeria de hulp aan de bevolking die gevangen zit in het conflict tussen het leger en gewapende groepen.

Humanitaire hulp in het noordoosten

Wij leverden massale hulp in Maidaguri, de hoofdstad van de deelstaat Borno. Zo kregen we de voedingssituatie onder controle. Sommige gebieden blijven kwetsbaar. In de enclaves in handen van het leger wordt de bewegingsvrijheid beperkt. Boeren en vissers kunnen hun werk niet doen. Inwoners redden het niet zonder humanitaire hulp.

De teams van Artsen Zonder Grenzen hebben voedsel verdeeld en ondervoeding opgespoord. Ze hebben meer dan 35.700 ondervoede kinderen behandeld in therapeutische voedingscentra in Borno en Yobe, zowel ambulant als via opname. In totaal nam Artsen Zonder Grenzen 11.842 kinderen jonger dan vijf jaar onder haar hoede in de centra in deze twee deelstaten.

We leverden ook water en sanitaire diensten aan Kameroenese vluchtelingen in de deelstaat Cross River.

Behandeling van malaria

In Onitsha, in de deelstaat Anambra, opende Artsen Zonder Grenzen een nieuw front in de strijd tegen malaria, met activiteiten voor water, sanering en ziektebeheersing. Het project ondersteunt ook lokale voorzieningen.

CENTRAAL-AFRIKAANSE REPUBLIEK

BUDGET IN €	10.145.647
INTERNAT. PERSONEEL	37
LOKAAL PERSONEEL	613

In 2017 is het conflict in de Centraal-Afrikaanse Republiek weer opgelaaide en het extreme geweld tegen burgers leidde tot een massa binnenlandse vluchtelingen en acute humanitaire behoeften.

In 2017 hadden gewapende groepen de controle over 14 van de 16 provincies in dit land met 4,5 miljoen inwoners. Duizenden burgers zijn op de vlucht geslagen voor de bloedige gevechten en aanvallen waar zij het doelwit van waren. Daardoor is het aantal vluchtelingen in het land gestegen naar 688.000, dat is ongeveer 15% van de totale bevolking, en het aantal vluchtelingen in de buurlanden steeg naar 545.000.

Voor de bevolking heeft het conflict directe gevolgen voor hun toegang tot zorg, voedsel, water, huisvesting en onderwijs, en het zorgt voor extreme kwetsbaarheid. Werknemers van Artsen Zonder Grenzen zijn getuige geweest van dat geweld, inclusief brutale moordpartijen en standrechtelijke executies.

Hulp verlenen aan slachtoffers van geweld

In mei brak in Bangassou een regelrechte oorlog uit. Artsen Zonder Grenzen ondersteunde er het regionale ziekenhuis met 118 bedden en drie gezondheidscentra. Het team paste zijn acties aan om tegemoet te kunnen komen aan de behoeften van de binnenlandse vluchtelingen in de stad Bangassou en in het dorp Ndu, aan de andere kant van de grens, in Congo. Er waren al verschillende veiligheidsincidenten geweest, maar na een overval met geweld op één van onze bases zag Artsen Zonder Grenzen zich gedwongen het hele team

te evacueren en de activiteiten gedurende drie maanden op te schorten.

Artsen Zonder Grenzen heeft een groot districtsziekenhuis in Bangui, waar de teams medische zorgen, waaronder chirurgie, gaven aan de slachtoffers van geweld uit de stad en de omliggende provincies. De teams behandelden er slachtoffers van seksueel geweld en leidden er de kraamkliniek Castor, voor gecompliceerde bevallingen, en in het district PK5 de kraamkliniek Gbaya Dombia, voor bevallingen zonder complicaties.

BURUNDI

BUDGET IN €	6.042.621
INTERNAT. PERSONEEL	13
LOKAAL PERSONEEL	278

Artsen Zonder Grenzen is ook in 2017 doorgegaan met de verzorging van traumaletsel in Bujumbura, de hoofdstad, en bood hulp toen in de provincie Gitega een malaria-epidemie uitbrak.

In het Arche Kigobe in Bujumbura, een privéziekenhuis met 75 bedden, worden trauma- en brandwondslachtoffers verzorgd. Het geweld is gevoelig afgenomen sinds de onlusten van 2015, maar het blijft hardnekkig voortduren in Bujumbura en ook elders in het land, aangewakkerd door de armoede. In 2017 werd 8% van de ziekenhuispatiënten behandeld voor letsel ten gevolge van geweld. De teams van Artsen Zonder Grenzen hebben 18.824 poliklinische consultaties uitgevoerd, 2.676 patiënten in het ziekenhuis opgenomen, meer dan 4.000 chirurgische ingrepen uitgevoerd en meer dan 1.000 individuele consultaties voor geestelijke gezondheid verstrekt.

In september werd in de provincie Gitega een grote toename van het aantal malariagevallen vastgesteld. Die epidemie was een zware beproeving voor de plaatselijke gezondheidsdiensten en Artsen Zonder Grenzen heeft haar steun verleend aan veertien gezondheidsvoorzieningen en het districtsziekenhuis van Ntita, is bijgesprongen bij de behandeling van eenvoudige en gecompliceerde gevallen van malaria en heeft in totaal 36.847 patiënten verzorgd. Het team heeft ook geholpen om de plaatselijke bloedbank te verbeteren en heeft activiteiten ondernomen voor gezondheidspromotie, als extra ondersteuning van de preventiemaatregelen en in de strijd tegen alle mogelijke infecties.

NIGERIA

In het therapeutische voedingscentrum van Maiduguri evalueren artsen de gezondheid van een kind. Dit instrument meet de lengte van kleine kinderen.

© SYLVAIN CHERKAoui/COSMOOS

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

BUDGET IN €	25.436.939
INTERNAT. PERSONEEL	51
LOKAAL PERSONEEL	585

In 2017 trok een nieuwe golf van geweld over de Democratische Republiek Congo (DRC), met miljoenen ontheemden tot gevolg.

Artsen Zonder Grenzen (AZG) leidt een aantal van haar grootste projecten in de DRC. De hardnekkige crisissituaties in het oosten van het land en nieuwe noodsituaties elders in Congo hebben in 2017 alleen al geleid tot 4,1 miljoen nieuwe ontheemden. De moeizame toegang tot verzorging dringt de levensverwachting in het land terug tot ongeveer 58 jaar. Bovendien sterft 1 op de 10 Congolese kinderen vóór ze vijf jaar worden. In het Kasaïgebied sloegen meer dan 1,3 miljoen mensen op de vlucht voor het extreme geweld. Sommigen hielden zich wekenlang schuil in het regenwoud, ondanks hun nood aan dringende medische verzorging. De teams van AZG verzorgden verschillende mensen met kogelwonden en diepe snijwonden door machetes. Het conflict heeft geleid tot een acute voedselcrisis in de landelijke gebieden. Ook het aantal gevallen van seksueel geweld is exponentieel toegenomen. De teams verzorgden personen met oorlogsverwondingen in een gerenoveerde vleugel van het ziekenhuis van Kananga. Ze voerden 1.204 chirurgische ingrepen uit en verzorgden slachtoffers van seksueel geweld.

Geïntegreerde zorg in de provincies Noord- en Zuid-Kivu

Noord- en Zuid-Kivu blijven gebukt gaan onder de gevolgen van de verwoestende oorlogen van de jaren 90. Er wordt nog steeds gevochten en de provincies tellen inmiddels meer dan 1,5 miljoen ontheemden. In 2017 werd de situatie nog erger, met een toename van de humanitaire en medische behoeften tot gevolg.

In Masisi in Noord-Kivu zijn er vandaag vier projecten. De teams steunen een ziekenhuis, gezondheidscentra en door de gemeenschap beheerde zorgcentra.

De strijd tegen epidemieën

Noodinterventies vormen de hoofdactiviteit van AZG in Congo. Er werd een specifiek team samengesteld onder de naam Pool d'Urgence Congo (PUC). De PUC waakt over de gezondheidssituatie en staat paraat voor snelle interventies in geval van opflakkerend geweld, ontheemding en uitbraken van epidemieën in het uitgestrekte land.

Sinds midden 2017 bestrijdt AZG een uitbraak van cholera in de provincies Noord- en Zuid-Kivu. De ziekte is er endemisch, maar verspreidde zich in de rest van het land en groeide zo uit tot een van de zwaarste uitbraken van de laatste twee decennia in de DRC.

In 2017 werden 11.630 vermeende gevallen van cholera gemeld en werden 509 overlijdens opgetekend in de gezondheidszones onder toezicht van de PUC, op een totaal van 44.320 vermeende gevallen en 850 overlijdens in het hele land. De PUC trok naar verschillende gebieden om in te grijpen, meer bepaald in de provincies Kongo Central en Lomami.

In 2017 werden 18.306 vermeende gevallen van mazelen en 204 over-

lijdens opgetekend in de gebieden die door de PUC worden opgevolgd, op een totaal van 38.186 vermeende gevallen en 483 overlijdens in de hele DRC. De PUC hield vaccinatiecampagnes in diverse gezondheidszones en zorgde ervoor dat patiënten met mazelen werden opgenomen, meer bepaald in Maniema, de Evenaarsprovincie en Lomami.

AZG trok in mei ook naar het afgelegen Likati om het hoofd te bieden aan een ebola-epidemie. Hoewel de uitbraak snel onder controle was, eiste de ziekte vier levens.

De aanhoudende gezondheidsproblemen aanpakken

Malaria is endemisch en de belangrijkste doodsoorzaak in de DRC. De teams van AZG verzorgden 856.531 malariapatiënten in 2017, een aantal dat aanzienlijk hoger ligt dan voor elke andere ziekte. Met het oog op betere behandelingen experimenteert AZG met nieuwe zorgmodellen op maat van de lokale situatie, bijvoorbeeld door grootschalige gemeenschapsprojecten uit te rollen. De gezondheid van vrouwen blijft een belangrijk aandachtspunt in de meeste AZG-projecten. De organisatie verzorgt vrouwen die abortus lieten uitvoeren in onhygiënische omstandigheden en slachtoffers van seksueel geweld op grond van geslacht, voornamelijk in Kasaï, en in Noord- en Zuid-Kivu.

ZUID-SOEDAN

BUDGET IN €	11.554.553
INTERNAT. PERSONEEL	42
LOKAAL PERSONEEL	481

Daarnaast kwam AZG tussen in de provincies Noord- en Zuid-Kivu en in het gebied Kasai om het hoge aantal gevallen van ondervoeding bij kinderen aan te pakken.

AZG biedt nog steeds medische verzorging en geïntegreerde psychosociale steun aan hiv- en aids-patiënten in Kinshasa. Het team werkt samen met het nationale hiv-bestrijdingsprogramma, partnerorganisaties en patiëntenverenigingen om de toegang tot de screening en behandeling van de ziekte te vergroten. In 2017 behandelde de aidsbehandelingseenheid van AZG meer dan 2.990 patiënten in een ver gevorderd stadium van de ziekte.

Onze vermiste collega's

Op 11 juli 2013 werden vier AZG-medewerkers ontvoerd in Kamango, in het oosten van de Democratische Republiek Congo, toen ze er de gezondheidssituatie in kaart brachten. Chantal wist in augustus 2014 te ontsnappen, maar van Philippe, Richard en Romy ontbreekt nog steeds elk spoor. AZG blijft vastberaden ijveren voor hun vrijlating en schakelde daarvoor een crisisbeheersteam in. Op 30 september 2017 werd een lid van dat team echter veroordeeld tot 10 jaar cel wegens pogingen om die crisis te verhelpen. AZG blijft alles in het werk stellen voor een goede afloop.

In Zuid-Soedan heeft Artsen Zonder Grenzen het hele jaar de dringende medische noden gelenigd, veroorzaakt door conflict en epidemieën. Daarnaast probeerden we de bestaande medische programma's draaiende te houden.

In december 2013 laaide het conflict in Zuid-Soedan opnieuw op. Sindsdien zijn al tienduizenden Zuid-Soedanezen omgekomen. Ongeveer een derde van de bevolking sloeg op de vlucht. Twee miljoen hebben hun toevlucht gezocht in de buurlanden, nog eens twee miljoen zijn op de dool in eigen land. Veiligheid bleef ook in 2017 een prangende kwestie voor humanitaire werkers: voorzieningen werden aangevallen en in bepaalde gebieden is werken er alleen maar gevaarlijker op geworden.

De regio Oppernijl

In Pibor blijft Artsen Zonder Grenzen de enige medische dienstverlener voor de Murle. Het team werkt er in een centrum voor eerstelijnszorgen en in twee medische posten in Lekongole en Gumruk. Op het hoogtepunt van de voedselcrisis in 2017 hadden we drie keer meer ondervoede patiënten dan in 2016. Onze kliniek in Pibor werd twee keer aangevallen in 2017. Het team moest daardoor zijn activiteiten staken. Door de geweldadige confrontaties moest Artsen Zonder Grenzen ook twee projecten sluiten in de Oppernijl. Eind januari joegen de gevechten tussen de regeringstroepen en de oppositie in Wau Shilluk de bevolking en onze medewerkers op de vlucht. Ons ziekenhuis werd geplunderd en verwoest, en het team moest uitwijken naar Kodok. Artsen Zonder Grenzen is ook daar medische hulp blijven bieden aan vluchtelingen. In april werd ook

Kodok aangevallen. Het personeel en de patiënten vluchtten met de plaatselijke bevolking naar Aburoc. Daar richtte het team een veldhospitaal in, bestreed het een cholera-epidemie in het geïmproviseerde vluchtelingenkamp en hielp het geïsoleerde gemeenschappen door de medisch hulp te decentraliseren. Tegen het einde van het jaar, na gevechten en een nieuwe golf van vluchtelingen, is Artsen Zonder Grenzen begonnen met mobiele klinieken per boot om de geïsoleerde dorpen langs de rivieren Akabo en Pibor te bedienen. Daar zijn weinig medische voorzieningen. We gebruikten dit model van gedecentraliseerde basiszorgen om zoveel mogelijk mensen te bereiken in die verspreide gemeenschappen.

Regio Equatoria

Op 4 januari werden medewerkers van Artsen Zonder Grenzen in Yei opgepakt door het Zuid-Soedanese leger. Twee leden werden vrijgelaten op 27 januari, de vier anderen op 31 maart. Dit incident was zorgwekkend, want het medisch personeel werkt er hard om de bevolking in nood essentiële zorgen te bieden. Toch heeft Artsen Zonder Grenzen haar activiteiten in dit gebied gewoon voortgezet. Het team van Yei biedt medische basiszorgen in twee klinieken in de stad.

Soedanese vluchtelingen

In Doro bouwde Artsen Zonder Grenzen een nieuw ziekenhuis en verbeterde zo de behandeling van patiënten en de strijd tegen infecties. Het team organiseerde een massavaccinatiecampagne en besproeiingen in de strijd tegen malaria. Artsen Zonder Grenzen bood ook nog ambulante zorgen en vaccinaties aan 21.000 Zuid-Soedanezen in de buurt van Maban. Het team breidde de vaccinaties uit naar de omliggende gebieden

DEMOCRATISCHE REPUBLIEK CONGO

Het medisch personeel in het ziekenhuis van Masisi bereid een patiënt van 20 jaar voor die zal geopereerd worden. Hij werd gewond door een kogel.

© SARA CRETA/AZG

KENIA

BUDGET IN €	1.294.500
INTERNAT. PERSONEEL	3
LOKAAL PERSONEEL	22

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen essentiële medische zorg verstrekt in de vluchtelingenkampen en sloppenwijken van Kenia. We hadden ook af te rekenen met uitdagingen inzake volksgezondheid en we pakten epidemieën aan.

In juni heeft het Artsen Zonder Grenzen haar ziekenhuis in Kibera, de grootste sloppenwijk in Kenia, overgedragen aan het Departement van Gezondheidsdiensten van de zone Nairobi. Dit project, dat in 1997 begonnen was als een kleine kliniek, is ondertussen uitgegroeid tot een grote gezondheidsvoorziening met geïntegreerde basis- en secundaire zorgen. Er zijn behandelingen voor tuberculose, hiv, niet-overdraagbare aandoeningen zoals epilepsie en astma, en seksueel en gendergerelateerd geweld. De voorziening beschikt ook over een materniteit en biedt perinatale zorgen.

Nieuwe projecten

In het district Embu opende Artsen Zonder Grenzen een pilootproject dat behandelingsmodellen van niet-overdraagbare aandoeningen test in bestaande basisvoorzieningen. Teams geven op dit moment op zeven locaties vormingen aan het personeel van het ministerie van Volksgezondheid. Ze delen de resultaten met andere organisaties om de toegang tot medische zorgen voor deze ziekten te verbeteren.

MALAWI

BUDGET IN €	2.531.423
INTERNAT. PERSONEEL	13
LOKAAL PERSONEEL	130

In Malawi legt Artsen Zonder Grenzen het accent op een betere behandeling van hiv/aids, vooral bij adolescenten en andere kwetsbare bevolkingsgroepen.

Een betere behandeling van hiv/aids en tuberculose (tbc) in Nsanje

Met het modelproject 'Nsanje HIV TB District Support' helpt Artsen Zonder Grenzen de ondergefinancierde gezondheidsdiensten van het district om de coördinatie te verbeteren. Artsen Zonder Grenzen levert personeel en geneesmiddelen om de grootste tekorten op te vangen en begeleidt het verplegend personeel van het ziekenhuis van Nsanje en van 14 gezondheidscentra om hiv/aids en tbc beter te kunnen behandelen. Om de mortaliteit gerelateerd aan hiv/aids te verlagen, wordt er bijzondere aandacht besteed aan patiënten in een vergevorderd stadium van de ziekte, aan vroegtijdige detectie en aan betere zorgverlening in het doorverwijzingsziekenhuis.

Geïntegreerde zorg voor sekswerkers

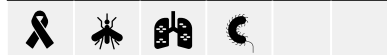
In het kader van het programma 'Corridor', een grensoverschrijdend project langs de grote verbindingswegen tussen Malawi en Mozambique, biedt Artsen Zonder Grenzen vrachtwagenchauffeurs en sekswerkers geïntegreerde behandelingen aan voor hiv/aids, tuberculose en seksuele en reproductieve gezondheid in polyvalente centra in Mwanza, Zalewa, Dedza en Nsanje.

Project in de gevangenissen

In de gevangenissen van Chichiri et Maula zorgt Artsen Zonder Grenzen voor screening en eerstelijnszorg voor hiv/aids en tuberculose, en voor betere water- en sanitaire voorzieningen voor de gevangenen. Dit model is erkend als een voorbeeld van *good practice*. Artsen Zonder Grenzen vraagt dat het overal in het land wordt overgenomen en dat er een oplossing komt voor de overbevolking en de extreme ondervoeding in de gevangenissen.

MOZAMBIQUE

BUDGET IN €	4.231.100
INTERNAT. PERSONEEL	19
LOKAAL PERSONEEL	203

Artsen Zonder Grenzen biedt gespecialiseerde zorgen in Mozambique. De gezondheidszorg van dat land heeft moeite om een dubbele epidemie van hiv en tuberculose (tbc) in te dijken.

In Tete werkt Artsen Zonder Grenzen met gemeenschapsgroepen: de leden van deze groepen komen regelmatig samen om geneesmiddelen te halen en elkaar te ondersteunen tijdens de behandeling. We hebben er ook een mobiel mentoratsteam voor 13 gezondheidscentra. In Tete en Beira, in het "corridor"-project langs de handelswegen tussen Malawi en Mozambique, waakt het team over seksuele en reproductieve gezondheid, met onder meer de opsporing en de behandeling van hiv bij kwetsbare en gestigmatiseerde groepen zoals sekswerkers en homoseksuelen (MSM – mannen die seks hebben met mannen). In het laatste trimester van 2017 volgden we 1.270 sekswerkers en 218 MSM op in deze twee steden. Artsen Zonder Grenzen breidde ook de dienstverlening voor seksuele en reproductieve gezondheid en moederzorg uit in het district Morrumbula in de Zambezie-provincie. In de provincie Manica hinderen politieke spanningen de toegang tot medische zorgen. Mobiele teams deden er meer dan 14.000 raadplegingen in 2017, vooral voor malaria, diarree, luchtwegen- en huidinfecties en seksuele en reproductieve gezondheidsproblemen..

Strijd tegen cholera

Artsen Zonder Grenzen zette cholera-behandelingseenheden op in de provincies Nampula, Maputo en Tete. Ze ondersteunde een vaccinatiecampagne van het nationale ministerie van Volksgezondheid; zo werden in Tete maar liefst 297.598 mensen bereikt.

ZIMBABWE

BUDGET IN €	5.461.449
INTERNAT. PERSONEEL	15
LOKAAL PERSONEEL	105

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen de behandeling van hiv, tuberculose (tbc), niet-overdraagbare aandoeningen en psychische problemen voortgezet. We deden dat in samenwerking met het Zimbabwaanse ministerie van Volksgezondheid en van Jeugd.

Medische zorgen in Harare

In Mbare, een wijk in Harare, gaf Artsen Zonder Grenzen medische hulp en psychosociale ondersteuning aan 1.356 slachtoffers van seksueel geweld; voor 2.454 tieners werden verschillende diensten aangeboden rond seksuele en reproductieve gezondheid, aangepast aan jongeren. In 2017 verbeterde Artsen Zonder Grenzen de toegang tot drinkbaar water voor kwetsbare gemeenschappen in Harare: we renoveerden 13 putten en groeven 5 nieuwe. Het team sprong ook bij tijdens een tyfusedepidemie.

Behandeling van hiv, tbc en niet-overdraagbare aandoeningen

In de provincie Manicaland konden 40 gezondheidsvoorzieningen dankzij de steun van AZG bij veel meer patiënten de virale lading meten. Artsen Zonder Grenzen behandelde ook patiënten bij wie aidsremmers niet pakken. Het team hield zich verder bezig met niet-overdraagbare aandoeningen zoals astma, hoge bloeddruk en diabetes en lanceerde een pilootproject voor de geïntegreerde behandeling van seropositieve patiënten met een niet-overdraagbare aandoening. In totaal werden daarvoor 1.861 patiënten opgevolgd in Chipinge; in Mutare werden 550 diabetici opgenomen voor behandeling. We ijverden ook voor een nieuwe pilootbehandeling van negen maanden tegen resistente tbc. Eind 2017

zijn drie patiënten daarmee gestart. Artsen Zonder Grenzen zette de gemeenschapsprogramma's voor hiv voort. Die benadrukken de zelfstandigheid van de patiënt en zijn op maat gemaakt van patiënten die leven in moeilijk bereikbare gemeenschappen, tot 180 km van de dichtstbijzijnde gezondheidsvoorziening.

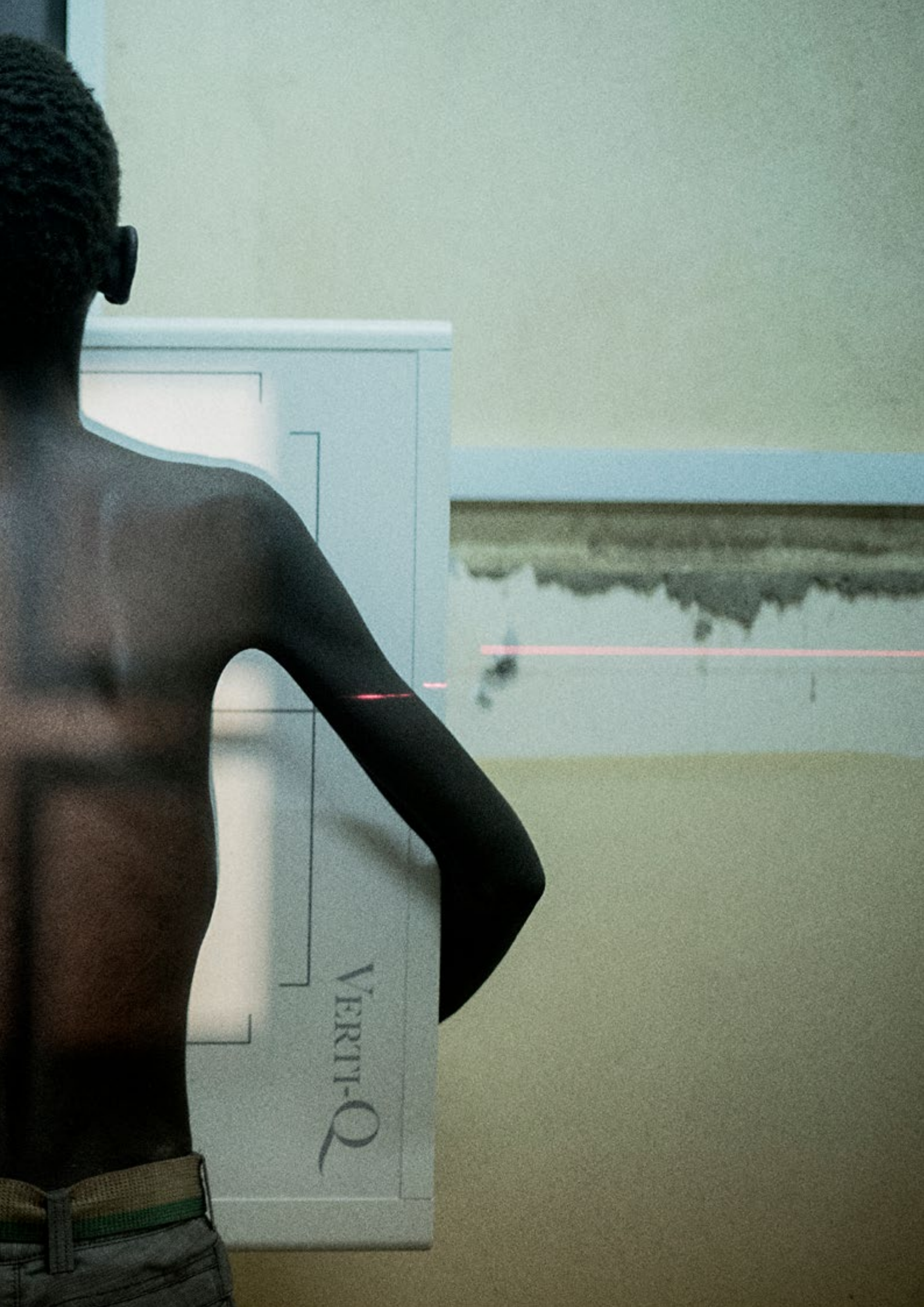
In Epworth en Gutu ondersteunde Artsen Zonder Grenzen het ministerie van Volksgezondheid bij de screening en de behandeling van baarmoederhalskanker bij patiënten in een vroeg stadium van de ziekte. In totaal werden 5.925 vrouwen getest; 597 van hen kregen een behandeling.

MALAWI

Simbazako Thove is 19 jaar oud. Hij is seropositief en heeft tuberculose. Op deze foto bevindt hij zich in het ziekenhuis van Nsanje en wordt hij onderzocht door een AZG team.

© LUCA SOLA

ZUID-AFRIKA

BUDGET IN €	4.492.512
INTERNAT. PERSONEEL	11
LOKAAL PERSONEEL	134

Artsen Zonder Grenzen werkt in Zuid-Afrika aan nieuwe strategieën voor de opsporing en behandeling van hiv/aids en tuberculose (tbc), biedt zorg aan slachtoffers van seksueel geweld en pleit voor een betere toegang tot levensnoodzakelijke medicijnen.

Het district King Cetshwayo in KwaZulu-Natal

Het Artsen Zonder Grenzen-project voor de bestrijding van hiv/aids en tbc in het district King Cetshwayo in KwaZulu-Natal maakt gebruik van vernieuwende, community-based strategieën om het percentage nieuwe gevallen, morbiditeit en mortaliteit van die ziekten terug te dringen.

Sinds 2012 heeft Artsen Zonder Grenzen in het kader van de dienstverlening op het terrein jaarlijks gemiddeld 4.500 hiv/aids-screenings uitgevoerd, in meer dan 30 middelbare scholen. Die actie zorgt niet alleen voor een betere dekking van de hiv/aids-screenings in het district, ze bewijst ook dat het mogelijk is om in de scholen diensten voor seksuele en reproductieve gezondheidszorg aan te bieden.

In het district wordt ook gewerkt aan de decentralisatie van de behandeling van resistente tbc, zodat de patiënten dichterbij huis kunnen worden verzorgd. In het districtsziekenhuis heeft Artsen Zonder Grenzen 135 patiënten met resistente tbc behandeld met bedaquiline, een nieuw geneesmiddel.

Khayelitsha, West-Kaap

Het project in Khayelitsha, aan de rand van Kaapstad, gaat verder met zijn innovatieve aanpak van hiv/aids-behandeling en resistente tbc om zo het beleid voor de behandeling van deze ziekte positief te beïnvloeden. Het project is erin geslaagd patiën-

ten met resistente tbc een betere toegang te geven tot nieuwe geneesmiddelen en is een van de projecten die het grootste aantal patiënten behandelen. Het project maakt ook deel uit van *endTB*, het programma dat inzet op verschillende aspecten om zo een radicale verandering teweeg te brengen in de behandeling van de meest resistente vormen van tbc. In 2017 richtte het patiëntenondersteunende project zich vooral op alcoholmisbruik, want dat is de meest voorkomende reden waarom mensen hun behandeling stopzetten. Het project heeft ook, samen met *Mothers2Mothers*, clubs uitgetest voor postnatale ondersteuning voor moeders en hun baby's, in eerstelijnsinstellingen, om op die manier geïntegreerde zorg te kunnen verstrekken en te vermijden dat het virus overgaat van moeder op kind. Bij deze vrouwen werd er achtien maanden na hun bevalling geen enkel geval van hiv/aids vastgesteld.

Rustenburg, Noordwest

Artsen Zonder Grenzen heeft ook in 2017 het gezondheidsdepartement van de provincie Noordwest gesteund en ervoor gezorgd dat slachtoffers van seksueel geweld er een betere toegang kregen tot medische en psychosociale zorgverlening in het district Bojanala. In de Zuid-Afrikaanse 'platinum belt' wordt één op de vier vrouwen tussen 18 tot 49 jaar verkracht. In totaal werden 1.088 slachtoffers van seksueel geweld behandeld in drie eerstelijnscentra die door Artsen Zonder Grenzen worden gesteund. Die zogenaamde Kgomotso-zorgcentra bieden essentiële medische zorg, voeren medisch en juridisch onderzoek uit, en geven psychosociale bijstand.

Om ervoor te zorgen dat meer patiënten gebruik kunnen maken van deze diensten of ernaar kunnen wor-

den doorverwezen, heeft Artsen Zonder Grenzen maatschappelijk werkers ingezet in een community-based organisatie en in een politiekantoor. In twee centra voor eerstelijnszorg steunt het verzorgend personeel van Artsen Zonder Grenzen dienstverlening voor seksuele en reproductieve gezondheid, met inbegrip van het uitvoeren van abortussen. In totaal hebben tussen januari en maart 775 patiënten tijdens de eerste drie maanden van hun zwangerschap een abortus laten uitvoeren in instellingen die door Artsen Zonder Grenzen worden ondersteund.

Artsen Zonder Grenzen blijft er ook voor pleiten dat slachtoffers van seksueel geweld overal in het land een betere toegang krijgen tot diensten die geïntegreerd zijn in de gezondheidsinstellingen. Artsen Zonder Grenzen voerde een telefonische peiling uit bij de instellingen in het land die tot taak hebben slachtoffers van seksueel geweld op te vangen. Uit de resultaten van dat onderzoek blijkt dat 73% van die instellingen de noodzakelijke diensten niet levert, of niet over de middelen beschikt om die te leveren.

Campagne 'Een betere patentwetgeving'

In 2011 was Artsen Zonder Grenzen stichtend lid van de coalitie voor de campagne 'Verbeter de patentwetgeving' die bestaat uit 36 patiëntengroepen en organisaties die ijveren voor een hervorming van de Zuid-Afrikaanse wetgeving omtrent intellectueel eigendom, om zo een einde te maken aan de belemmeringen voor de toegang tot betaalbare geneesmiddelen. In augustus 2017 startte het ministerie van Handel en Industrie met een openbare raadpleging over een nieuw wetsvoorstel rond dat onderwerp. De coalitie juichte

MADAGASKAR

BUDGET IN €	428.216
INTERNAT. PERSONEEL	0
LOKAAL PERSONEEL	2

deze actie toe, want daarmee gaf het ministerie toe dat het noodzakelijk is een evenwicht te vinden tussen volksgezondheid en de bescherming van intellectueel eigendom. De coalitie blijft de regering onder druk zetten om het proces te versnellen. De definitieve plannen voor de hervorming van die wet zullen wellicht in 2018 in het parlement besproken worden.

Stop de gebrekkige voorraad (Stop Stockouts)

Het project *Stop Stockouts* is een consortium van organisaties die zich inzetten om de duizenden mensen in Zuid-Afrika te helpen wiens leven en middelen van bestaan bedreigd worden door chronische voorraadtekorten van essentiële geneesmiddelen. Het consortium verzamelt informatie over tekorten via participatieve databanken die bijgehouden worden door gebruikers van gezondheidsdiensten, zorgverleners en vrijwilligers, en brengt de tekorten in kaart. Vervolgens neemt het contact op met de leveranciers, de regering en andere betrokken partijen om zo snel mogelijk een oplossing te vinden voor de tekorten en de stockonderbrekingen. Tijdens de conferentie in 2017 van de International AIDS Society presenteerde het project een economische analyse van de financiële impact die de stockonderbrekingen van geneesmiddelen tegen hiv/aids en TB hebben op de betrokken patiënten en het gezondheidssysteem. Die tekorten kunnen minstens 40% van de gebruikers van de gezondheidsdiensten armer maken. Bovendien zijn de inspanningen die zorgverleners moeten leveren om geneesmiddelen te vinden in geval van stockonderbrekingen een zware aanslag op de financiering van het gezondheidssysteem.

Tussen oktober en december 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen het ministerie van Volksgezondheid van Madagaskar geholpen bij de strijd tegen een longpestepidemie.

In Madagaskar is de pest endemisch. Maar in 2017 was de epidemie uitzonderlijk, omdat ze veroorzaakt werd door de veel dodelijkere longpest, die van mens op mens wordt overgebracht, in plaats van de builenpest die door kleine zoogdieren wordt overgebracht. Van augustus tot begin december liepen meer dan 2.400 mensen de ziekte op en 209 zijn eraan gestorven.

De havenstad Tamatave (ook wel Toamasina genoemd), aan de oostkust van Madagaskar, telde na Antananarivo, de hoofdstad, het grootste aantal gevallen. In oktober werkte Artsen Zonder Grenzen mee aan het opzetten en runnen van een triage- en behandelingscentrum voor de pest. Het team focuste op het verbeteren van de hygiënische omstandigheden en een beter toezicht op de infectie in en rond het centrum, leidde medisch personeel op, voerde sensibiliseringsactiviteiten uit in de gemeenschappen en reorganiseerde het triagesysteem voor patiënten.

In november was de epidemie onder controle en kon Artsen Zonder Grenzen zijn activiteiten in Tamatave afbouwen. Het team bleef nog enkele weken ter plaatse om de gezondheidsrisico's die gepaard gaan met de pest rond Antananarivo te evalueren. We verbeterden de triagesystemen voor patiënten en het afvalverwerkingssysteem in het Centre Hospitalier Anti-Peste d'Ambohimandra in Antananarivo, de enige medische instelling op het eiland die gespecialiseerd is in de behandeling van de pest.

In Ambalavao, in de regio Haute Matsiatra, heeft Artsen Zonder Grenzen een centrum opgezet voor het triëren en behandelen van pestpatiënten om de preventie tegen de infectie en de afvalverwerking te verbeteren. Het team heeft ook sensibiliseringscampagnes gevoerd om het ministerie van Volksgezondheid te helpen toekomstige epidemieën het hoofd te bieden.

MADAGASKAR

Een administratief verpleegkundige dient een vloeibaar medicijn toe om een patiënt te genezen die aan longpest lijdt. © RIJASOLO

LIBANON

BUDGET IN €	10.648.577
INTERNAT. PERSONEEL	18
LOKAAL PERSONEEL	189

De conflicten in de buurlanden zijn nog heviger geworden en intussen bestaat ruim een kwart van de Libanese bevolking uit vluchtelingen. Meer dan een miljoen van hen zijn Syriërs.

Die massale toestroom legt een zware druk op de dienstverlening van het land, vooral op het vlak van onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting en water- en elektriciteitsvoorziening. De teams van Artsen Zonder Grenzen zijn overal in het land aanwezig. Ze bieden de Syrische vluchtelingen en Libanezen gratis hoogstaande medische bijstand, waaronder eerstelijnszorg, de behandeling van acute en chronische ziekten, seksuele en reproductieve gezondheidszorg, geestelijke gezondheidszorg en activiteiten voor gezondheidspromotie.

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen meer dan 291.000 ambulante consultaties en ongeveer 11.100 consultaties voor geestelijke gezondheid verstrekt. Daarnaast hebben we ook bijstand verleend bij bijna 5.600 geboortes.

Vluchtelingenkampen

Artsen Zonder Grenzen runt sinds september 2013 een centrum voor eerstelijnszorg en een gezondheidscentrum voor vrouwen en kinderen in het vluchtelingenkamp Chatila, waar kwetsbare groepen Palestijnen, Syriërs, Syrische Palestijnen, Libanezen en andere gemeenschappen van uiteenlopende nationaliteiten in erbarmelijke omstandigheden proberen te overleven.

In het vluchtelingenkamp Burj El-Barajneh biedt het gezondheidscentrum van Artsen Zonder Grenzen seksuele en reproductieve gezondheidszorg, geestelijke gezondheidszorg en activiteiten rond gezondheidspromotie. Artsen Zonder Grenzen heeft er ook een thuiszorgprogramma opgezet voor chronische patiënten met mobiliteitsproblemen.

In 2017 richtte Artsen Zonder Grenzen zich in het Palestijnse vluchtelingenkamp Ein-el-Hilweh in Saïda vooral op de meest acute behoeften van de bewoners. Artsen Zonder Grenzen heeft het medisch personeel van het kamp bijgestaan om het voorbereidings- en interventieplan te verbeteren, zodat het makkelijker kan ingrijpen en in staat is om iedereen te stabiliseren die door geweld wordt verwond. Het team heeft ook een thuiszorgprogramma ingevoerd voor patiënten met mobiliteitsproblemen.

Noord-Libanon

In de gouvernementen Tripoli en Akkar leidt Artsen Zonder Grenzen drie centra voor eerstelijnszorg. Het runt er ook drie programma's voor geestelijke gezondheidszorg voor Syriërs en kwetsbare Libanezen.

In oktober 2017 introduceerde Artsen Zonder Grenzen een waterbevoorradings- en saneringsprogramma in de informele tentenkampen bij een aantal dorpen in Akkar waar geen andere humanitaire organisaties aanwezig waren.

SYRIË

BUDGET IN €	11.543.314
INTERNAT. PERSONEEL	3
LOKAAL PERSONEEL	7

Het conflict in Syrië is zijn zevende jaar ingegaan. Het geweld bereikte een nieuw dieptepunt in 2017. Miljoenen wanhopige burgers hadden dringend hulp nodig.

In Syrië werden burgers en burgerdoelwitten ook in 2017 weer onder vuur genomen. Het militair offensief maakte in heel het land duizenden doden en gewonden en joeg honderdduizenden mensen op de vlucht. Acht medische centra die ondersteuning krijgen van Artsen Zonder Grenzen werden getroffen door bommen of mortiergranaten bij gerichte en blinde aanvallen. De onveiligheid en de beperkte toegang hinderden er de medische en humanitaire hulp van Artsen Zonder Grenzen.

We onderhandelen steeds over toegang met de officiële en feitelijke overheden die een gebied in handen hebben. Maar Islamitische Staat gaf ons geen enkele garantie na hun ontvoering van onze medewerkers in 2014, en van de Syrische regering kregen we geen toelating om te werken, ondanks herhaaldelijke aanvragen.

Ook waar we geen eigen teams op het terrein konden sturen, bleven we vanop afstand medische voorzieningen ondersteunen, en dit vooral vanuit de buurlanden. We konden daardoor geneesmiddelen en medisch- en reddingsmateriaal leveren en medisch personeel in Syrië opleiden. We gaven technisch medisch advies en sprongen bij voor de werkingskosten.

In de belegerde gebieden was deze clandestiene steun van Artsen Zonder Grenzen doorslaggevend, want de troepen die het gebied in handen hadden, plukten soms essentieel medisch materiaal uit de officiële hulpkonvoien. In 2017 deden de voorzieningen die Artsen Zonder

Grenzen vanop afstand bijstaat meer dan 2,3 miljoen ambulante raadplegingen en 134.000 grote en kleinere chirurgische ingrepen. Er werden meer dan 31.000 bevallingen begeleid en meer dan 110.000 patiënten opgenomen. Sommige voorzieningen redden het niet zonder onze steun, andere werken ook samen met andere organisaties. We kunnen die cijfers daarom niet volledig op conto schrijven van Artsen Zonder Grenzen.

Gouvernement van Idlib

In 2017 ondersteunden we vaccinatieprogramma's in het noorden van het gouvernement. Mobiele teams hielpen vluchtelingen in de officiële en informele kampen met medische hulp, overlevingskits voor de winter en hygiënekits en drinkbaar water en sanitair.

Artsen Zonder Grenzen versterkte haar steun op afstand voor de patiënten uit het gouvernement met een niertransplantatie. Meer dan 90 mensen kregen zo toegang tot levensreddende medische hulp.

In Qunaya werken we voortaan samen met het regionale referentieziekenhuis. Vijf van onze personeelsleden doen er nu de materiele en technische supervisie van alle diensten.

Gouvernement van Homs

In het noorden van het belegerde Homs, dat in handen is van de oppositie, werkt Artsen Zonder Grenzen vanop afstand samen met acht medische voorzieningen. Ook hier is er hulp aan patiënten met een niertransplantatie; 26 patiënten konden hiervan gebruik maken.

Gouvernement van Rif Dimashq

Het zogenaamde "verzoeningsakkoord" werd voorafgegaan door bombardementen van de Syrische regeringscoalitie en een intensifiëring van het beleg. Daardoor zag Artsen Zonder Grenzen de toegangswegen naar de zwaar gebombardeerde gebieden van Rif Dimashq in het centrum van Syrië afgesneden. De medische noden zijn nog steeds immens.

In mei moesten we alle medische hulp naar oostelijk Ghouta een maand lang opschorten. Tijdens hevige gevechten toonden de gewapende oppositiegroepen namelijk geen enkel respect voor medische hulpverlening.

In de loop van het jaar verminderde Artsen Zonder Grenzen het aantal voorzieningen in haar programma voor medische hulp vanop afstand in het gouvernement van Rif Dimashq van 33 naar 22. Zo konden we ons concentreren op de belangrijkste klinieken en ziekenhuizen waar zowel oorlogsverwondingen als andere aandoeningen dringend verzorging nodig hadden.

IRAK

Een team van chirurgen verwijderen een stuk granaatscherf uit de hiel van een vrouw in Mosul, Noord-Irak. © HUSSEIN/AZG

IRAK

BUDGET IN €	4.026.735
INTERNAT. PERSONEEL	6
LOKAAL PERSONEEL	59

Ook in 2017 had de Iraakse bevolking zwaar te lijden onder het conflict. Duizenden mensen werden gedood, gewond of op de vlucht gejaagd. Talrijke gezondheidsvoorzieningen werden vernietigd, waardoor zieken en gewonden geen toegang hadden tot zorg.

Eind 2017 heeft het conflict in Irak aan hevigheid ingeboet. Maar de humanitaire behoeften blijven er extreem hoog. Meer dan 2 miljoen mensen kunnen nog steeds niet naar hun huizen terugkeren. Artsen Zonder Grenzen heeft er zijn activiteiten voor traumatologie en spoedoperaties voor oorlogsgewonden aanzienlijk opgevoerd. De teams hebben ook eerstelijnszorg verleend.

Grote nood aan spoedhulp in Mossoel

In de strijd voor de herovering van Mossoel liep de frontlijn dwars door woongebieden. Sommige werden maandenlang belegerd en gebombardeerd. Talrijke gewonden moesten dagen of zelfs weken wachten voor ze veilig hun huis konden verlaten. Meestal konden alleen de gewonden die zelf in staat waren om te stappen een ziekenhuis of kliniek bereiken.

Artsen Zonder Grenzen heeft gehoor gegeven aan de enorme vraag om noodhulp in en rond Mossoel. Na een evaluatie van de risico's voor patiënten en personeel heeft Artsen Zonder Grenzen dicht bij de frontlijn verschillende posten opgezet om ernstige trauma's te stabiliseren. De gewonden werden eerst gestabiliseerd voor ze naar andere medische voorzieningen werden overgebracht.

Traumatologie in Hamam al-Alil

Tot juli 2017 leidde Artsen Zonder Grenzen een ziekenhuis voor traumatologische spoedoperaties in Hamam al-Alil, 30 kilometer ten zuiden van Mossoel. De teams hebben er ruim de helft van alle gewonden opgevangen die in de strijd om het westen van Mossoel zijn gevallen.

Postoperatieve zorg in Al-Hamdaniya

Artsen Zonder Grenzen heeft in samenwerking met Handicap International een ziekenhuis met veertig bedden opgezet in Al-Hamdaniya, ten zuidoosten van Mossoel, en er postoperatieve en revalidatiezorg verstrekt aan patiënten die op of achter de frontlinie een levensreddende spoedoperatie hadden ondergaan. Bij velen van hen moest er bijkomend worden geamputeerd, wonden worden gereinigd en zware inwendige chirurgie worden uitgevoerd.

AFGHANISTAN

BUDGET IN €	10.791.028
INTERNAT. PERSONEEL	26
LOKAAL PERSONEEL	890

In Afghanistan focust Artsen Zonder Grenzen zich op het verbeteren van de pediatrische zorg en de spoedeisende moederzorg. De sterftegraad bij moeders en kinderen behoort er tot de hoogste ter wereld.

Het conflict in Afghanistan is in 2017 nog hoger opgelopen, wat de nood aan medische zorg, die reeds immens was, nog groter heeft gemaakt. Het aantal patiënten in de zes projecten die Artsen Zonder Grenzen in vijf provincies runt, is dan ook blijven stijgen. Onze teams hebben in 2017 meer dan 70.000 baby's op de wereld helpen zetten, dat is bijna een kwart van alle bevallingen wereldwijd waar Artsen Zonder Grenzen bijstand in verleent.

Traumatologie in Kunduz

3 oktober 2015 was een van de zwartste dagen in de geschiedenis van Artsen Zonder Grenzen. Het Traumacentrum van Kunduz werd die dag vernietigd door een Amerikaanse luchtaanval en daarbij vielen 42 doden, onder wie 14 van onze collega's. Door die aanval op een medisch centrum hadden duizenden mensen geen toegang meer tot levensreddende zorg.

Na die aanval is er bij Artsen Zonder Grenzen intern overleg gepleegd en zijn op het hoogste niveau intensieve onderhandelingen opgestart met alle strijdende partijen, om vast te leggen aan welke voorwaarden er op zijn minst voldaan moet worden om opnieuw aan de frontlinie traumazorg te verlenen en om het risico op een herhaling van dergelijke aanvallen te verkleinen. Na anderhalf jaar onderhandelen hebben we de formele toezegging gekregen dat ons personeel, onze patiënten en onze ziekenhuizen niet meer zouden worden aangevallen en dat Artsen Zon-

der Grenzen zorg zou kunnen verstreken aan elke persoon die daar nood aan heeft, ongeacht zijn etnische afkomst, zijn politieke overtuiging of zijn nationaliteit.

Levensreddende traumazorg en gratis kwaliteitsvolle medische dienstverlening blijven in Kunduz broodnodig. Het is uiteraard onmogelijk om in een actieve conflictzone honderd procent garanties te krijgen, maar de toezeggingen die we verkregen hebben, lijken ons voldoende om terug te keren naar Kunduz en de risico's voor de zorgverlening in die context aan te pakken. Onze terugkeer naar Kunduz verloopt in fasen. Het begon in juli 2017 met de opening van een polikliniek voor stabiele patiënten met lichte brandwonden, wonden als gevolg van eerdere chirurgische ingrepen, kleinere letsels of pathologieën zoals diabetes die chronische huidletsels veroorzaken. Artsen Zonder Grenzen leidt trouwens nog steeds een kleine stabilisatiekliniek in het district Chardara, aan de rand van de stad, en is van plan om in 2019 een nieuw traumaziekenhuis in Kunduz te openen.

Groeiende medische behoeften in Kaboel

De laatste tien jaar heeft Kaboel, de hoofdstad, een sterke demografische groei gekend en de openbare gezondheidszorg is niet meer in staat om in alle behoeften te voorzien. Toch blijven er mensen toestromen vanuit andere regio's van het land, op zoek naar veiligheid of betere economische omstandigheden.

Artsen Zonder Grenzen helpt sinds 2009 het ministerie van Volksgezondheid in het districtziekenhuis Ahmad Shah Baba, in het oostelijke deel van Kaboel, dat ruim 1,2 miljoen mensen bedient. Artsen Zonder Grenzen houdt zich bezig met het verlenen

van ambulante zorg en met ziekenhuisopnames en besteedt vooral aandacht aan moederzorg, pre- en postnatale zorg en spoedeisende hulp. Artsen Zonder Grenzen verleent ook steun aan de units neonatologie en pediatrie, chirurgie, ondervoeding, gezinsplanning, gezondheidspromotie en vaccinatie. Het team van Artsen Zonder Grenzen werkt ook in het laboratorium en op de radiologieafdeling, en leidt programma's voor de behandeling van tuberculose en niet-overdraagbare chronische aandoeningen zoals verhoogde bloeddruk en diabetes. In 2017 heeft het ziekenhuis meer dan 116.000 poliklinische consultaties verstrekt en per maand meer dan 2000 patiënten opgenomen. In dit ziekenhuis werden meer dan 20.000 baby's geboren, dat is bijna 60 per dag.

De materniteit van Khost

Artsen Zonder Grenzen leidt sinds 2012 een materniteit in Khost, in het oosten van Afghanistan, waar vrouwen dag en nacht een veilige omgeving vinden om te bevallen. Het aantal vrouwen stijgt er gestaag en in 2017 waren er het bijna 23.000. Artsen Zonder Grenzen steunt ook vijf gezondheidscentra in afgelegen districten van die provincie: het team springt bij om normale bevallingen te begeleiden zodat het ziekenhuis zich volop kan concentreren op patiënten met complicaties. Artsen Zonder Grenzen heeft ook het doorverwijssysteem voor probleemgevallen verbeterd, medisch materiaal geleverd, personeel opgeleid en financiële hulp geboden voor de aanwerving van meer vroedvrouwen. Daarnaast heeft het in twee van die centra nieuwe gebouwen opgetrokken zodat er een kraamafdeling kan worden opgericht.

AFGHANISTAN

Een AZG verpleegkundige verzorgt een pasgeboren meisje dat via een keizersnede ter wereld kwam in het operatiekwartier van het Ahmad Shah Baba ziekenhuis in de gelijknamige regio in Kaboul. © ANDREW QUILTY

PAKISTAN

BUDGET IN €	9.399.723
INTERNAT. PERSONEEL	25
LOKAAL PERSONEEL	728

Vooraf voor vrouwen en kinderen blijft de toegang tot medische zorgen in Pakistan dramatisch. Vrouwen sterven aan vermijdbare complicaties tijdens de zwangerschap en de bevalling. In vele regio's zijn er geen medische zorgen voor pasgeborenen.

Gedwongen sluiting van projecten in de Federaal Bestuurde Stamgebieden (FATA)

In september en in november lieten de autoriteiten Artsen Zonder Grenzen weten dat onze vergunning voor medische activiteiten in de FATA niet vernieuwd werd. We kregen geen uitleg. De sluiting van de medische voorzieningen die gratis kwaliteitsvolle zorgen boden, zal waarschijnlijk zware gevolgen hebben voor de mensen die ze nodig hadden.

In Bajaur ondersteunde Artsen Zonder Grenzen sinds 2013 de dagklinik, de spoedeenheden en de eenheid voor moeder-kindzorgen van het Tehsil-ziekenhuis in Nawagai. Dat werd steeds drukker bezocht – dat toont aan dat de noden groot zijn in het gebied. Tussen 1 januari en 13 november 2017 – de dag waarop we moesten vertrekken uit Bajaur – behandelden de teams 17.194 patiënten in de stabilisatie-eenheid en hielpen ze bij 1.311 bevallingen.

Spoedzorgen en moeder-kindzorgen in Khyber Pakhtunkhwa

In Timergara, ongeveer 200 kilometer ten noorden van Peshawar, ondersteunt Artsen Zonder Grenzen de spoeddiensten van het ziekenhuis van de districtshoofdplaats en neemt ze de geïntegreerde obstetrische spoedzorgen voor haar rekening. In 2017 hielp Artsen Zonder Grenzen bij 10.607 bevallingen. De eenheid neonatologie werd uitgebreid van 18 naar 34 bedden en gemoderniseerd. Ze bevat nu een “kangoeroezaal” met acht bedden. Moeders kunnen er hun pasgeborene op de huid dragen; hun lichaamswarmte neemt zo de rol van de couveuse over en helpt baby's hun lichaamstemperatuur te regelen. In totaal zagen we 163.835 patiënten op de spoeddiensten.

Gezondheidszorgen in Machar Colony

In Machar Colony, een dichtbevolkte sloppenwijk van Karachi, leven ongeveer 150.000 mensen in onhygiënische omstandigheden, zonder toegang tot drinkbaar water of afvalophaling. Artsen Zonder Grenzen doet ambulante raadplegingen in de kliniek die ze beheert samen met het *SINA Health Education & Welfare Trust*. Het team neemt de diagnose en de gespecialiseerde behandeling van hepatitis C voor zijn rekening. Deze ziekte komt vaak voor in Pakistan. In 2017 begonnen we 773 patiënten te behandelen; bij 692 van hen is de behandeling afgerond. Het team begeleidt ook bevallingen zonder complicaties en biedt psychologische hulp en gezondheidspromotie. Eind 2017 sloot Artsen Zonder Grenzen er haar stabilisatie-eenheid.

INDIA

BUDGET IN €	4.620.870
INTERNAT. PERSONEEL	7
LOKAAL PERSONEEL	147

In India biedt Artsen Zonder Grenzen bevolkingsgroepen die geen toegang hebben tot gezondheidszorg een breed gamma medische faciliteiten voor geestelijke gezondheidszorg, besmettelijke ziekten, ondervoeding en seksueel geweld.

Nieuw project voor de bestrijding van hepatitis C in Meerut

In januari 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen in Meerut, een stad in Uttar Pradesh, een kliniek geopend voor de behandeling van de leverziekte hepatitis C. Die deelstaat in het noordoosten telt meer dan 200 miljoen inwoners en is een van de grootste van India. Het team was erop voorbereid dat het veel patiënten over de vloer zou krijgen, maar vanaf de eerste weken na de opening werd het overspoeld door de enorme noden aan screening en behandeling.

Het lijkt erop dat veel patiënten die op consultatie kwamen, besmet waren als gevolg van verkeerde medische handelingen, zoals bloedtransfusies onder slechte omstandigheden en het gebruik van niet-gesteriliseerde apparatuur door niet-gekwalificeerde artsen of traditionele genezers. Gezondheidspromotie is daarom van essentieel belang om de bevolking bewust te maken van preventie.

Artsen Zonder Grenzen gebruikt *direct-acting antivirals*, de nieuwste generatie medicijnen tegen hepatitis C. Ze worden in India geproduceerd en verkocht aan prijzen die veel lager liggen dan in de rest van de wereld, maar voor miljoenen patiënten zijn ze toch nog onbetaalbaar.

In de kliniek die samen met de gezondheidsoverheden van de deelstaat wordt gerund, heeft het team een testprogramma voor een eenvoudige behandeling opgezet om de therapietrouw te verbeteren. Daardoor moeten patiënten voortaan slechts één keer per maand naar de kliniek komen.

Behandeling van tuberculose (tbc) en hiv/aids in Mumbai

Mumbai is een stad met 22 miljoen inwoners en heeft ongeveer 50.000 tuberculosepatiënten, van wie 4.000 een resistente vorm van de ziekte hebben.

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen verder meegewerkt aan vier projecten voor medische en psychosociale hulp aan patiënten met co-infecties, meer bepaald mensen die hiv/aids en resistente tuberculose hebben. Het doel is de morbiditeit en de mortaliteit terug te dringen die met die ziekten gepaard gaan.

De teams van Artsen Zonder Grenzen behandelen enkele van de ernstigste gevallen en die hebben de meest geavanceerde combinatietherapieën nodig, maar die zijn niet gemakkelijk te vinden. We werken geïndividualiseerde modellen voor persoonsgerichte zorg uit en proberen invloed uit te oefenen op de nationale behandelingsrichtlijnen.

Eerstelijnszorg in Andhra Pradesh, Chhattisgarh en Telangana

Een lang aanslepend conflict dat af en toe opflakert zorgt ervoor dat grote delen van Andhra Pradesh, Chhattisgarh en Telangana weinig of geen toegang hebben tot gezondheidszorg. Artsen Zonder Grenzen legt mobiele klinieken in die eerstelijnszorg verstrekken aan de inwoners van afgelegen dorpen in die deelstaten. De teams behandelen er malaria, luchtweginfecties, longontsteking en huidaandoeningen, bieden daarnaast seksuele en reproductieve gezondheidszorg en vaccineren ook. Het districtsziekenhuis van Bijapur heeft zijn apparatuur gemoderniseerd waardoor Artsen Zonder Grenzen het gezondheidscentrum voor moeders en kinderen, met 15 bedden, kon sluiten. Artsen Zonder Grenzen verstrekke er al sinds 2009 pediatrische en reproductieve gezondheidszorg en behandelde er tbc-patiënten.

CAMBODJA

BUDGET IN €	892.869
INTERNAT. PERSONEEL	2
LOKAAL PERSONEEL	35

In 2017 hield Artsen Zonder Grenzen zich in Cambodja bezig met de strijd tegen malaria.

In de provincie Preah Vihear, in het noorden van het land, is resistentie tegen artemisinine vastgesteld. Artemisinine is een van de efficiëntste antimalariamiddelen. Artsen Zonder Grenzen test strategieën die de ziekte – en in het bijzonder de resistente variant *Plasmodium falciparum* – kunnen uitroeien door een combinatie van opsporing, diagnose en behandeling. De teams ondersteunen de opsporing en de behandeling bij de bevolking en in gezondheidsvoorzieningen, en helpen de ziekte te detecteren bij risicogroepen.

Met het onderzoek in 2017 werd de ontwikkeling van resistentie voor de drie belangrijkste geneesmiddelen tegen malaria *Plasmodium falciparum* in kaart gebracht. De resultaten van dit onderzoek worden nu geëvalueerd en op basis hiervan worden aanbevelingen geformuleerd.

INDIA

Wasim Ahmed, een AZG gezondheidspromotor, praat met patiënten die lijden aan hepatitis C. Iedere dag leidt Wasim sensibiliseringsactiviteiten in het PL Sharma District ziekenhuis waar AZG een project voor de bestrijding van Hepatitis C heeft opgestart. © RAVI MISHRA

BANGLADESH

BUDGET IN €	85.036
INTERNAT. PERSONEEL	1
LOKAAL PERSONEEL	0

In 2017 heeft Artsen Zonder Grenzen (AZG) haar hulpverlening aanzienlijk opgevoerd in Bangladesh om tegemoet te komen aan de toestroom van Rohingya-vluchtelingen die gevlucht zijn voor het etnische geweld in Myanmar.

De Rohingya, een islamitische minderheid in het overwegend boeddhistische Myanmar, zijn al jaren op de vlucht voor het etnische geweld in de staat Rakhine. Dat laaide op 25 augustus vorig jaar nog extra op na geweld door soldaten van het Myanmarese leger op gewone burgers. Als gevolg daarvan waren eind 2017 meer dan 660.000 mensen naar de andere kant van de grens gevlucht, naar het district Cox's Bazar, waardoor het totale aantal Rohingya-vluchtelingen in het land opliep tot ruim 830.000. De meesten leven er in erbarmelijke hygiënische en sanitaire omstandigheden in overbevolkte kampen, en zijn niet beschermd tegen aardverschuivingen of overstromingen. Artsen Zonder Grenzen heeft haar inspanningen op vlak van medische ondersteuning, water en sanitaire voorzieningen aanzienlijk opgevoerd ter ondersteuning van de groeiende bevolking.

Onze teams hebben duizenden patiënten met mazelen en difterie behandeld. Artsen Zonder Grenzen heeft meerdere behandelingscentra voor difterie geopend, onder meer in Rubber Garden, in de buurt van het geïmproviseerde kamp Kutupalong. Mensen die met difteriepatiënten in contact waren geweest, kregen een profylactische antibioticakuur voorgeschreven. De teams zijn proactief op zoek gegaan naar mogelijke besmettingen, door informatie te verzamelen over de samenstelling van het gezin van de patiënten en het eventuele contact die patiënt had voor hij op consultatie kwam.

AZG heeft onderzoek gevoerd naar de Rohingya die om het leven zijn gekomen in Myanmar. Dit bracht aan het licht dat minstens 9.000 Rohingya om het leven kwamen op een maand tijd in Myanmar, in de staat Rakhine. Volgens voorzichtige schattingen zouden minstens 6.700 Rohingya gedood zijn, van wie 730 kinderen jonger dan vijf jaar. Van de overledenen kwam 69,4% om het leven door schoten, 8,8% werd 'levend verbrand in hun huis', 5% werd doodgeslagen, 2,6% stierf aan de gevolgen van seksueel geweld en 1% was het slachtoffer van mijnen.

Het onderzoek toont aan dat de hoge sterftegraad van de Rohingya-bevolking inderdaad een gevolg is van de bloedbaden die in Rakhine zijn aangericht. Artsen Zonder Grenzen blijft de situatie op de voet volgen, voornamelijk van vluchtelingen die na 25 augustus in Bangladesh zijn aangekomen om meer inzicht te verwerven in de omstandigheden van hun vlucht en de geweldpatronen waaraan ze werden blootgesteld. Eind 2017 bleven de Rohingya naar Bangladesh komen om daar een veilig onderkomen te zoeken en in 2018 zal de humanitaire hulp aanzienlijk moeten worden opgevoerd.

ESPACE BRUNO CORBÉ, EEN INNOVATIECENTRUM IN HET HART VAN BRUSSEL

Delphine Mortier werkt al meer dan twintig jaar voor Artsen Zonder Grenzen. Ze heeft als logistiek medewerker missies uitgevoerd in alle hoeken van de wereld: Van Haïti, Mozambique en Rwanda tot Afghanistan. Sinds 2010 leidt Delphine het Espace Bruno Corbé (EBC), een opleidings- en innovatiecentrum dat samenwerkt met het Operational Centre in Brussel.

Waarom wordt het EBC beschouwd als een opleidings- en innovatiecentrum?

“Het EBC is meer dan enkel een ruimte, het is een concept dat grote flexibiliteit biedt en de ontwikkeling van verschillende soorten activiteiten mogelijk maakt: opleidingen voor expats en Belgische medewerkers (hoofdzakelijk simulatieopleidingen), niet enkel voor Artsen Zonder Grenzen maar ook voor andere ngo's. Het EBC biedt ook de mogelijkheid om technische briefings te organiseren voor medisch en niet-medisch personeel, en om nieuwe producten en apparatuur uit te testen. Op bepaalde tijdstippen ontvangen we schenkers van Artsen Zonder Grenzen, want het EBC is tegelijk een uitstalraam voor onze activiteiten op het terrein. En wat nog leuker is: we gebruiken de ruimte ook om films en interviews te maken, en daarnaast wordt er ook

aan teambuilding gedaan en worden er tal van andere gerichte activiteiten georganiseerd!”

Waarom hebben jullie Brussel als locatie gekozen?

“De locatie ligt dicht in de buurt van ons Operational Centre en onze bevoorradingscentrale MSF Supply. Dat biedt synergieën tussen de verschillende locaties en maakt dat ze gemakkelijk bereikbaar zijn, ook als je niet van Brussel bent. De site is heel flexibel en kan inspelen op alle behoeften van Artsen Zonder Grenzen: bezoeken van scholen of hoogwaardigheidsbekleders (zo heeft de koningin het EBC bezocht tijdens de ebola-epidemie), de opvang van vluchtelingen, ondersteuning bij de fabricatie en bevoorrading van diverse apparatuur, logistieke ondersteuning enz.”

Hoe ziet de toekomst van het EBC eruit?

“Het huurcontract voor het gebouw waarin het EBC momenteel is ondergebracht, loopt af in de herfst van 2019. We moeten dus op zoek naar een nieuwe locatie voor ons centrum. Die nieuwe locatie moet voldoen aan onze huidige behoeften en rekening houden met wat we de komende 15 jaar nodig kunnen hebben. Het EBC is een flexibel en modulair concept, het is opgebouwd uit demonteerbare en vervoerbare modules en dat zal de verhuizing zeker vergemakkelijken!”

Het EBC in 2017 in notendop:

- 6 AZG-opleidingen met 434 deelnemers
- 17 innovatieprojecten
- 246 bezoekers in het kader van teambuilding.
- 2 bezoeken van universiteiten en academiën
- 3 recruteringsactiviteiten met 10 deelnemers
- 5 opleidingen buiten AZG

BRUSSEL

Een opleiding in l'Espace Bruno Corbé, het opleidings- en innovatiecentrum van AZG

© BRUNO DE COCK/AZG

ONZE AANKOOPCENTRALE IN NEDER-OVER-HEEMBEEK: MSF SUPPLY

MSF Supply, een coöperatieve vennootschap, opgericht in 1989, is één van de twee humanitaire aankoopcentrales van Artsen Zonder Grenzen. Het tweede centrum bevindt zich in Bordeaux.

MSF Supply beheert de aankoop en levering van materiaal en medicijnen in grote volumes. De logistieke centrale zorgt ervoor dat materiaal (medische goederen, generators, mechanische onderdelen, telecoms, ...) en medicijnen veilig aankomen op het terrein. Ze verzekeren de kwaliteitswaarborg en zorgen voor de verpakking en de opslag. MSF Supply heeft ook een unieke expertise verworven in het samenstellen en voorbereiden van noodhulpkits.

Cijfers voor 2017

- Omzet: 77 771 000 €
- Bestellingen: 3601
- Bestelde eenheden: 54 000
- Stockwaarde: 15 674 385 €
- Stockeerruimte: 18 000 m²
- Leveringen: 4761 tonnes

Het leeuwendeel van het werk van MSF Supply is voor OCB (het Artsen Zonder Grenzen Operationeel Centrum in Brussel), maar ze werken ook samen met de andere operationele centra. Soms doen andere ngo's of humanitaire organisaties ook beroep op de diensten van MSF Supply. Dat laat de centrale toe om enerzijds synergiën te creëren binnen Artsen Zonder Grenzen centra en tegelijkertijd extra expertise en bekendheid in de humanitaire logistiek op te doen.

NEDER-OVER-HEMBEEK

MSF Supply, de humanitaire
aankoopcentrale van AZG.

© BRUNO DE COCK/AZG

© Maria Steén

på dansskola.

huset på Agmas

ONZE MEDEWERKERS: HET KLOPPEND HART VAN AZG

De rekruteringsafdeling van Artsen Zonder Grenzen België nam in 2017 een proactievere aanpak. Omdat de projecten op het terrein steeds complexer en professioneler worden, stijgen de rekruteringsnoden en zien we een diversificatie van de gezochte profielen.

Getuigenissen van internationale medewerkers aangeworven in België

"Ik ben erg gegroeid op professioneel vlak en ik heb zoveel bijgeleerd. Omdat we niet altijd de middelen hadden die we in België hebben, moesten we op zoek gaan naar een creatieve benadering, of de zaken anders bekijken en de patiënt nauwgezet opvolgen. Met andere woorden: een terugkeer naar de essentie van anesthesiologie."

Anesthesioloog Amélie Delaporte

"Ik was verantwoordelijk voor de omvorming van twee lege containers tot een röntgenkamer en een sterilisatieruimte. Ik gaf ook mijn Iraakse collega's opleidingen over het onderhoud en de reparatie van alle medische apparatuur. Nu zijn ze volledig uitgerust om het werk te doen. Dat geeft bijzonder veel voldoening!" Biomedisch specialist Jonathan Delchambre

Daarom promoot Artsen Zonder Grenzen enerzijds werken op het terrein en de waaier van gezochte medische en niet-medische profielen, vooral bij mensen die niet weten dat Artsen Zonder Grenzen hen nodig heeft. Anderzijds informeert de rekruteringsafdeling van Artsen Zonder Grenzen over de dringende rekruteringsnoden en profielen waar we permanent naar op zoek zijn. Hiervoor organiseerde Artsen Zonder Grenzen in 2017 verschillende activiteiten in België:

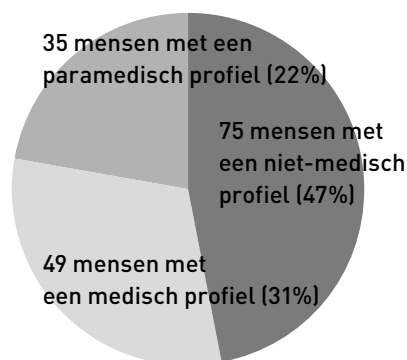
4 webinars: dit zijn online informatiesessies waarin we de organisatie voorstellen, de beroepen overlopen, de selectiecriteria uitleggen, een internationale medewerker laten getuigen en meer informatie geven over het leven op het terrein.

3 informatiedagen in de Espace Bruno Corbé (zie pagina 54) met dezelfde agenda als de webinars maar met een rondleiding aan het innovatie- en opleidingscentrum.

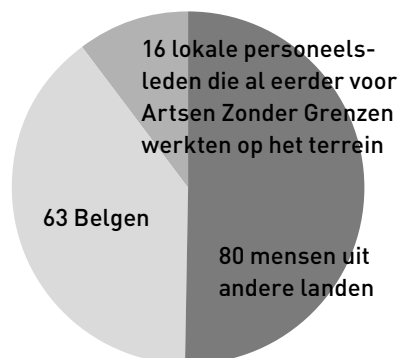
Verschiedende presentaties en deelnames aan evenementen in scholen, ziekenhuizen, medische platformen, etc. in België.

Daarnaast hebben we de acties naar gespecialiseerde Belgische artsen opgedreven (voornamelijk chirurgen en orthopedisch chirurgen; profielen die nog altijd moeilijk te vinden zijn). Er werd voor de eerste keer een gecertificeerde opleiding georganiseerd in samenwerking met drie Belgische universiteiten genaamd 'Humanitarian surgery in austere environments'. Deze opleiding, die van start ging in oktober 2017, verzamelde 30 deelnemers waaronder 18 Belgische chirurgen en een 20-tal universiteitsprofessoren van buiten Artsen Zonder Grenzen.

Dankzij deze verschillende activiteiten kon Artsen Zonder Grenzen België 159 mensen aanwerven, waaronder:

Deze aanwervingen omvatten :

ZIMBABWE

Tapiwa is opvoedster in een AZG kliniek in Mbare, in de hoofdstad van Zimbabwe. AZG leidt er een jeugdcentrum waar tieners terecht kunnen voor gezondheidscheck-ups, HIV testen, consultaties, screening op SOA's en het verkrijgen van voorbehoedsmiddelen, allemaal gratis.

© CHARMAINE CHITATE

ONZE PRINCIPES

In 1971 werd de eerste afdeling van Artsen Zonder Grenzen opgericht in Frankrijk. Het Handvest dat toen werd opgesteld, is vandaag nog steeds het fundament van onze organisatie.

Artsen Zonder Grenzen verleent hulp aan bevolkingsgroepen in nood, aan slachtoffers van door de mens veroorzaakte of natuurrampen, en van oorlogsgeweld. Zij doet dit zonder onderscheid te maken op basis van ras, religie, levensbeschouwing of politieke opvatting.

De medewerkers van Artsen Zonder Grenzen verbinden zich ertoe de medische gedragscodes van hun beroep te respecteren, en een volledige onafhankelijkheid ten opzichte van alle politieke, economische of religieuze machten te handhaven.

Artsen Zonder Grenzen is steeds neutraal en onpartijdig. Op grond van de algemeen erkende medische ethiek en het recht op humanitaire hulp, eist Artsen Zonder Grenzen volledige vrijheid om haar taken uit te voeren.

De medewerkers van Artsen Zonder Grenzen kiezen uit vrije wil om de risico's en gevaren van hun werk te aanvaarden en eisen voor zichzelf of rechthebbenden geen enkele andere vergoeding dan wat de organisatie hen kan bieden.

ONZE CONTACTGEVENS IN BRUSSEL

Algemeen adres

Artsen Zonder Grenzen
Gewijde-Boomstraat 46 1050 Elsene

Schenkersdienst

Moira Jeanmart
+ 32 (0)2 474 74 77
moira.jeanmart@brussels.msf.org

Legaten

Philippe Matthys
+ 32 (0)2 474 74 90
phillipe.matthys@brussels.msf.org

Recruteringsdienst

Alice Duvert
+ 32 (0)2 474 79 62
recruitment@brussels.msf.org

Pers

Delphine Van Durme
+ 32 (0)2 474 70 76
delphine.van.durme@brussels.msf.org

Evenementen

Anne-Sophie Damster
+ 32 (0)2 474 76 13
anne-sophie.damster@brussels.msf.org

Sociale media

Facebook: Artsen Zonder Grenzen (België)
Twitter: @azgbelgie
Linkedin: Médecins Sans Frontières Belgium
Instagram: @azgbelgie

WWW.AZG.BE

VORMGEVING

RUDI DE RECHTER / LIZ MORRISON

DRUKWERK

ACTIGROUP

PAPIER

BROCHURE: COCOON OFFSET 140G
OMSLAG: COCOON 350G

BRUSSEL
AUGUSTUS 2018

GEWIJDE-BOOMSTRAAT 46
1050 ELSENE

WWW.AZG.BE